

НАРЕДБА № Н-3 от 18.02.2013 г. за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани извън държавите - членки на Европейския съюз, или друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство

Издадена от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, обн., ДВ, бр. 21 от 1.03.2013 г., в сила от 1.03.2013 г., изм. и доп., бр. 31 от 4.04.2014 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определят:

1. условията и редът за:

а) изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства (ППС) от категории М, N, O, G и L съгласно чл. 149, ал. 1 от Закона за движението по пътищата;

б) индивидуално одобряване на ППС, регистрирани извън държавите - членки на Европейския съюз (ЕС), друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство (ЕИП), или Конфедерация Швейцария;

2. техническите изисквания към:

а) пътните превозни средства с изменение в конструкцията;

б) пътните превозни средства за извършване на индивидуално одобряване по т. 1, буква "б".

Чл. 2. (1) Наредбата не се прилага за изменение в конструкцията на ППС, които са:

1. нови;

2. регистрирани съгласно Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника;

3. проектирани и произведени за използване от въоръжените сили, службите за гражданска защита, пожарна и аварийна безопасност и за службите, отговорни за осигуряване на обществения ред;

4. проектирани и произведени за използване предимно за състезания;

5. проектирани и произведени за конвоиране на обвиняеми, подсъдими, на лица с постановена мярка за неотклонение задържане под стража или на лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода.

(2) Наредбата не се прилага за индивидуално одобряване на ППС, регистрирани извън държавите - членки на ЕС, друга държава - страна по Споразумението за ЕИП, или Конфедерация Швейцария, които са:

1. проектирани и произведени за използване от въоръжените сили, службите за гражданска защита, пожарна и аварийна безопасност и за службите, отговорни за осигуряване на обществения ред;

2. проектирани и предназначени за използване на строителни обекти или в кариери, пристанищни терминали или летища;

3. проектирани и произведени за използване предимно за състезания;

4. проектирани и произведени за конвоиране на обвиняеми, подсъдими, на лица с постановена мярка за неотклонение задържане под стража или на лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода.

Глава втора

ИЗМЕНЕНИЕ В КОНСТРУКЦИЯТА НА РЕГИСТРИРАНИТЕ ПЪТНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

Раздел I

Общи разпоредби

Чл. 3. (1) Изменение в конструкцията на ППС е:

1. всяка процедура по промяна в техническите данни на ППС, посочени в свидетелството му за регистрация или в конструктивни или технически характеристики на ППС, които са заложи от производителя по време на неговото производство или които са били одобрени по реда на наредбата;

2. добавянето на системи, компоненти, отделни технически възли и оборудване.

(2) Не е изменение в конструкцията на ППС:

1. промяната на цвета му;

2. смяната на двигателя му с двигател от същия тип, марка, модел и код - когато има и неизменено окачване.

Чл. 4. (1) При изменение в конструкцията на ППС се използват системи, компоненти и отделни технически възли, които са от одобрен тип.

(2) Изискването по ал. 1 се отнася за системи, компоненти и отделни технически възли, при производството на които са били в сила изисквания за одобрение на типа.

(3) Съответствието с изискването за одобрен тип системи, компоненти и отделни технически възли се удостоверява с маркировка за одобрение на типа съгласно чл. 138, ал. 8 от Закона за движението по пътищата.

Чл. 5. Технически допустимата максимална маса и технически допустимото максимално натоварване на ос на ППС с изменение в конструкцията не трябва да превишават тези преди изменението в конструкцията на ППС.

Чл. 6. (1) При изменение в конструкцията на ППС, което води до промяна на категорията му от категория М в категория N, трябва да бъдат изпълнени следните изисквания:

1. отделението, в което са разположени местата за сядане, да е напълно отделено от товарното пространство или да е снабдено с обезопасяващи устройства, проектирани да предпазват водача и пътниците от преместването на товара в движение, включително при рязко спиране или завиване;

2. устройствата за обезопасяване (закрепване) на товара, както и устройствата за преграждане, предназначени за превозни средства с маса до 7500 kg, да са изпълнени и монтирани в съответствие с изискванията на раздели 3 и 4 от стандарт ISO 27956:2009 "Пътни превозни средства - обезопасяване на товара в лекотоварни автомобили - изисквания и методи за изпитване";

3. броят на местата за сядане без мястото на водача не трябва да надвишава:

а) за превозни средства от категория N1 - 6;

б) за превозни средства от категории N2 и N3 - 8;

4. изразеният в килограми капацитет за превоз на товари на ППС да е по-голям или равен на техния капацитет за превоз на пътници; за тази цел трябва да бъдат изпълнени следните изисквания:

а) когато $N = 0$:

$P - M \geq 100 \text{ kg}$;

б) когато 0

$P - (M + N \times 68) \geq 150 \text{ kg}$;

в) когато $N > 2$:

$P - (M + N \times 68) \geq N \times 68$,

където:

P е технически допустимата максимална маса на ППС, в kg;

M - масата на ППС в готовност за движение, в kg;

N - броят на местата за сядане в ППС, без мястото на водача.

Масата на оборудването, монтирано на превозното средство за целите на разполагане на товари (например: резервоар, каросерия и др.), за товаро-разтоварни операции (например: кран, подежник и др.) и за закрепване на товари (например: устройства за обезопасяване на товари и др.) се включва в масата в готовност за движение (M).

Масата на оборудването, което не се използва за посочените цели (например: компресор, лебедка, електрически генератор, апаратура за радиоразпръскване и др.), не се включва в масата в готовност за движение (M).

(2) Когато след изменението в конструкцията категорията на ППС бъде променена в N1, освен изискванията по ал. 1 трябва да бъдат изпълнени и следните изисквания:

1. когато отделението за водача и товарното пространство са в рамките на един технически възел (тип на каросерията "ВВ"):

а) товаренето/разтоварването на товарите трябва да е възможно през проектирана и конструирана за тази цел задна врата, заден капак или странична врата; при задна врата или капак отворът за товарене трябва да отговаря на следните изисквания:

аа) когато превозното средство е оборудвано само с един ред седалки или само със седалка за водача, минималната височина на отвора за товарене трябва да е най-малко 600 mm;

аб) когато превозното средство е оборудвано с два или повече реда седалки, минималната височина на отвора за товарене трябва да е най-малко 800 mm, а площта на отвора трябва да е най-малко 12 800 cm²;

б) товарното пространство трябва да отговаря на следните изисквания:

аа) площта, определена за товара в товарното пространство, трябва да е като цяло плоска (равен под);

аб) когато превозното средство е оборудвано само с един ред седалки, разположени напречно на

надлъжната ос на превозното средство, или само със седалка за водача, минималната дължина на товарното пространство трябва да е равна най-малко на 40 % от междуосовото разстояние;

вв) когато превозното средство е оборудвано с два или повече реда седалки, разположени напречно на надлъжната ос на превозното средство, минималната дължина на товарното пространство трябва да е равна най-малко на 30 % от междуосовото разстояние; когато седалките от последния ред седалки могат лесно да бъдат извадени от превозното средство без използване на специални инструменти, изискванията по отношение на дължината на товарното пространство трябва да бъдат изпълнени, когато всички седалки са монтирани в превозното средство;

гг) изискванията по отношение на дължината на товарното пространство трябва да бъдат изпълнени, когато седалките от първия или от последния ред, в зависимост от случая, са изправени в тяхното нормално положение за използване от пътниците;

2. когато отделението за водача и товарното пространство не са в рамките на един технически възел (тип на каросерията "BE"):

а) когато превозното средство е оборудвано с каросерия от затворен тип, се прилагат следните изисквания:

аа) товаренето/разтоварването на товарите трябва да е възможно през задна врата, заден капак, плъзгащ се панел или по друг начин;

аб) минималната височина на отвора за товарене трябва да бъде най-малко 800 mm, а площта на отвора трябва да е най-малко 12 800 cm²;

ав) минималната дължина на товарното пространство трябва да е равна най-малко на 40 % от междуосовото разстояние;

б) когато превозното средство е оборудвано с открита товарна платформа, се прилагат следните изисквания:

аа) товаренето/разтоварването на товарите трябва да е възможно през задна врата, заден капак, плъзгащ се панел или по друг начин;

аб) минималната дължина на товарното пространство трябва да е равна най-малко на 40 % от междуосовото разстояние;

в) изискванията по отношение на дължината на товарното пространство трябва да са изпълнени по протежение на хоризонталната линия, лежаща в надлъжната вертикална равнина, минаваща през осевата линия на превозното средство, на нивото на товарната повърхност.

(3) Измерването на размерите по ал. 2, т. 1 се извършва при следните условия:

1. регулиране на седалката:

а) седалките трябва да са регулирани в тяхното най-задно положение;

б) облегалката на седалката (когато е регулируема) се регулира така, че да може да се разположи тримерна Н машина или седнал човек, при наклон на торса, равен на 25°;

в) когато седалката се регулира по височина, тя трябва да е в най-долно положение;

2. условия относно превозното средство:

а) превозното средство трябва да бъде натоварено до технически допустимата максимална маса;

б) колелата на превозното средство трябва да са насочени напред;

3. измерване на дължината на товарното пространство:

а) когато превозното средство не е оборудвано с преграда или стена, дължината трябва да се измерва от вертикалната равнина, допирателна към най-задната точка на облегалката на седалката, до задната вътрешна плоскост, врата или заден капак при затворено положение;

б) когато превозното средство е оборудвано с преграда или стена, дължината трябва да се измерва от вертикалната равнина, допирателна към най-задната точка на преградата или стената, до задната вътрешна плоскост или, в зависимост от случая, на задната врата или капак при затворено положение;

в) изискванията по отношение на дължината трябва да са изпълнени най-малко по протежение на хоризонталната линия, лежаща в надлъжната вертикална равнина, минаваща през осевата линия на превозното средство на нивото на товарната повърхност.

Чл. 7. При изменение в конструкцията на ППС от категорията М с промяна на броя на местата за сядане трябва да бъдат изпълнени следните изисквания:

1. с изключение на случаите на изменение в конструкцията на ППС с намаляване на броя на местата за сядане, седалките, тяхното закрепване и облегалките за глава да отговарят на изискванията на:

а) Наредба № 100 от 2004 г. за ЕО одобряване типа на нови моторни превозни средства по отношение на седалките, тяхното закрепване и облегалки за глава и за ЕО одобряване типа на седалки (обн., ДВ, бр. 37 от 2004 г.; посл. изм., бр. 56 от 2006 г.) - Наредба № 100, или

б) Директива 74/408/ЕИО на Съвета от 22 юли 1974 г. относно седалките, тяхното анкерно закрепване и облегалките за глава на моторните превозни средства (ОВ, L 221 от 12.08.1974 г.) - Директива 74/408/ЕИО, или

в) Правило № 17 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни условия относно одобряването на превозни средства по отношение на седалките, тяхното закрепване и всички облегалки за глава - Правило № 17 на ИКЕ - ООН - за ППС от категория М1, или

г) Правило № 80 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни условия относно одобряването на седалки за големи пътнически моторни превозни средства и на тези моторни превозни средства по отношение на якостта на седалките и техните закрепвания - Правило № 80 на ИКЕ - ООН - за ППС от категории М2 и М3;

2. масите и размерите на ППС да отговарят на съответните изисквания за:

а) пътно превозно средство от категория М1:

аа) Наредба № 68 от 2003 г. за ЕО одобряване типа на нови моторни превозни средства от категория М1 по отношение на масите и размерите (обн., ДВ, бр. 88 от 2003 г.; посл. изм., бр. 61 от 2006 г.) - Наредба № 68, или

бб) Директива 92/21/ЕИО на Съвета от 31 март 1992 г. относно масите и размерите на моторните превозни средства от категория М1 (ОВ, L 129 от 14.05.1992 г.) - Директива 92/21/ЕИО;

б) пътно превозно средство от категории М2 и М3:

аа) Наредба № 75 от 2003 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства от категориите М2, М3, N и техните ремаркета от категория О по отношение на масите и размерите (обн., ДВ, бр. 22 от 2004 г.; посл. изм., бр. 92 от 2006 г.) - Наредба № 75, или

бб) Директива 97/27/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юли 1997 г. относно масите и

размерите на някои категории моторни превозни средства и техните ремаркета и за изменение на Директива 70/156/ЕИО (ОВ, L 233 от 25.08.1997 г.) - Директива 97/27/ЕО;

3. с изключение на случаите на изменение в конструкцията на ППС с намаляване на броя на местата за сядане на ППС се монтират обезопасителни колани, които да отговарят на изискванията на:

а) Наредба № 105 от 2004 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства по отношение на обезопасителните колани и на системите за обезопасяване и за одобряване типа на обезопасителни колани и системи за обезопасяване (обн., ДВ, бр. 49 от 2004 г.; посл. изм., бр. 77 от 2007 г.) - Наредба № 105, или

б) Директива 77/541/ЕИО на Съвета от 28 юни 1977 г. за сближаване на законодателството на държавите членки по отношение на обезопасителните колани и на системите за задържане на моторните превозни средства (ОВ, L 220 от 29.08.1977 г.) - Директива 77/541/ЕИО, или

в) Правило № 16 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни предписания за одобрение на: I. обезопасителни колани, системи за обезопасяване, системи за обезопасяване за деца и системи за обезопасяване на деца ISOFIX за пътници в моторни превозни средства; II. превозни средства, оборудвани с обезопасителни колани, системи за обезопасяване, системи за обезопасяване на деца и системи за обезопасяване на деца ISOFIX - Правило № 16 на ИКЕ - ООН;

4. с изключение на случаите на изменение в конструкцията на ППС с намаляване на броя на местата за сядане закрепването на допълнително монтираните обезопасителни колани да отговаря на изискванията на:

а) Наредба № 90 от 2004 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства по отношение на закрепването на обезопасителните колани (обн., ДВ, бр. 26 от 2004 г.; посл. изм., бр. 54 от 2006 г.) - Наредба № 90, или

б) Директива 76/115/ЕИО на Съвета от 18 декември 1975 г. за сближаване на законодателствата на държавите членки относно анкерните закрепвания на обезопасителните колани на моторни превозни средства (ОВ, L 24 от 30.01.1976 г.) - Директива 76/115/ЕИО, или

в) Правило № 14 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни предписания относно одобрението на превозни средства по отношение на устройствата за закрепване на обезопасителните колани, системите за закрепване ISOFIX и горните лентови устройства за закрепване ISOFIX - Правило № 14 на ИКЕ - ООН;

5. пътно превозно средство да отговаря на съответните изисквания за:

а) пътно превозно средство от категория М1:

аа) Наредба № 106 от 2004 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства от категория М1 по отношение на вътрешното оборудване (обн., ДВ, бр. 50 от 2004 г.; посл. изм., бр. 4 от 2007 г.) - Наредба № 106, или

бб) Директива 74/60/ЕИО на Съвета от 17 декември 1973 г. за сближаване на законодателството на държавите членки по отношение на вътрешното оборудване на моторните превозни средства (ОВ, L 38 от 11.02.1974 г.) - Директива 74/60/ЕИО, или

вв) Правило № 21 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни условия относно одобряването на моторни превозни средства по отношение на вътрешното им оборудване - Правило № 21 на ИКЕ - ООН;

б) пътно превозно средство от категории М2 и М3:

аа) Наредба № 97 от 2004 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства за превоз на пътници с повече от осем места за сядане, без мястото на водача (обн., ДВ, бр. 36 от 2004 г.; посл. изм., бр. 77 от 2007 г.) - Наредба № 97, или

бб) Директива 2001/85/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 20 ноември 2001 г. относно специални изисквания по отношение използваните за превоз на пътници превозни средства с повече от осем места за сядане без мястото на водача и за изменение на Директиви 70/156/ЕИО и 97/27/ЕО (ОВ, L 42 от 13.02.2002 г.) - Директива 2001/85/ЕО, или

вв) Правило № 107 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни условия относно одобряването на превозни средства от категории М2 и М3 по отношение на общата им конструкция - Правило № 107 на ИКЕ - ООН и Правило № 66 на ИКЕ - ООН - Единни технически предписания относно одобряването на превозни средства с голяма пътниковместимост по отношение на якостта на тяхната конструкция - Правило № 66 на ИКЕ - ООН;

6. за ППС да е изпълнена формулата:

$$P - (M + N \times 68)$$

където:

P е технически допустимата максимална маса на ППС, в kg;

M - масата на ППС в готовност за движение, в kg;

N - броят на местата за сядане в ППС, без мястото на водача.

Чл. 8. При изменение в конструкцията на ППС, което води до промяна на категорията му от категория N в категория M, трябва да се спазват следните изисквания:

1. пътното превозно средство да отговаря на съответните изисквания за:

а) пътното превозно средство от категория М1:

аа) Наредба № 106, или

бб) Директива 74/60/ЕИО, или

вв) Правило № 21 на ИКЕ - ООН;

б) пътното превозно средство от категории М2 и М3:

аа) Наредба № 97, или

бб) Директива 2001/85/ЕО, или

вв) Правило № 107 на ИКЕ - ООН и Правило № 66 на ИКЕ - ООН;

2. масите и размерите на ППС да отговарят на съответните изисквания за:

а) пътното превозно средство от категория М1:

аа) Наредба № 68, или

бб) Директива 92/21/ЕИО;

б) пътното превозно средство от категории М2 и М3:

аа) Наредба № 75, или

бб) Директива 97/27/ЕО;

3. за ППС да е изпълнена следната формула:

$$P - (M + N \times 68)$$

където:

P е технически допустимата максимална маса на ППС, в kg;

M - масата на ППС в готовност за движение, в kg;

N - броят на местата за сядане в ППС, без мястото на водача;

4. допълнително монтираните седалки, тяхното закрепване и облегалките за глава да отговарят на изискванията на:

а) Наредба № 100, или

б) Директива 74/408/ЕИО, или

в) Правило № 17 на ИКЕ - ООН - за ППС от категория M1, или

г) Правило № 80 на ИКЕ - ООН - за ППС от категории M2 и M3;

5. на ППС се монтират обезопасителни колани, които да отговарят на изискванията на:

а) Наредба № 105, или

б) Директива 77/541/ЕИО, или

в) Правило № 16 на ИКЕ - ООН;

6. закрепването на допълнително монтираните обезопасителни колани да отговаря на изискванията на:

а) Наредба № 90, или

б) Директива 76/115/ЕИО, или

в) Правило № 14 на ИКЕ - ООН;

7. стъклата, които ще се монтират на ППС, да отговарят на изискванията на:

а) Наредба № 69 от 2003 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства и техните ремаркета по отношение на безопасните стъкла и за одобряване типа на безопасни стъкла (обн., ДВ, бр. 90 от 2003 г.; посл. изм., бр. 54 от 2006 г.) - Наредба № 69, или

б) Директива 92/22/ЕИО на Съвета от 31 март 1992 г. относно предпазните стъкла и материалите за изработка на стъкла за моторни превозни средства и техните ремаркета (ОВ, L 129 от 14.05.1992 г.) - Директива 92/22/ЕИО, или

в) Правило № 43 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни условия относно одобряването на безопасни стъкла и материали от стъкло - Правило № 43 на ИКЕ - ООН.

Чл. 9. При изменение в конструкцията на превозни средства от категории M1 или N1 в превозни средства с повишена проходимост трябва да бъдат изпълнени следните изисквания:

1. превозното средство да има най-малко една предна ос и най-малко една задна ос, които се задвижват едновременно, независимо дали задвижването на една ос може да бъде прекратено;

2. на превозното средство да е монтиран най-малко един механизъм за блокиране на диференциала или механизъм с подобен ефект;

3. превозното средство да може самостоятелно да изкачва наклон от най-малко 25%;

4. превозното средство да отговаря на пет от следните шест изисквания:

а) предният ъгъл на проходимост да е най-малко 25 градуса;

б) задният ъгъл на проходимост да е най-малко 25 градуса;

в) ъгълът на надлъжна проходимост да е най-малко 20 градуса;

г) просветът под предната ос да е най-малко 180 mm;

д) просветът под задната ос да е най-малко 180 mm;

е) просветът между осите да е най-малко 200 mm.

Чл. 10. При изменение в конструкцията на превозни средства от категории M2, N2 или M3, чиято технически допустима максимална маса не надвишава 12 000 kg, в превозни средства с повишена проходимост, трябва да бъде изпълнено изискването, посочено в т. 1, или изискванията, посочени в т. 2 и 3:

1. всичките осци на превозното средство да се задвижват едновременно, независимо дали задвижването на една или повече задвижвани осци може да бъде прекратено;

2. превозното средство да:

а) има най-малко една предна ос и най-малко една задна ос, които се задвижват едновременно, независимо дали задвижването на една от задвижваните осци може да бъде прекратено;

б) има монтиран най-малко един механизъм за блокиране на диференциала или механизъм с подобен ефект;

в) може самостоятелно да изкачва наклон от най-малко 25 %;

3. превозното средство да отговаря на пет от следните шест изисквания, когато неговата технически допустима максимална маса не надвишава 7500 kg, и четири от тях, когато неговата технически допустима максимална маса надвишава 7500 kg:

а) предният ъгъл на проходимост да е най-малко 25 градуса;

б) задният ъгъл на проходимост да е най-малко 25 градуса;

в) ъгълът на надлъжна проходимост да е най-малко 25 градуса;

г) просветът под предната ос да е най-малко 250 mm;

д) просветът под задната ос да е най-малко 250 mm;

е) просветът между осите да е най-малко 300 mm.

Чл. 11. При изменение в конструкцията на превозни средства от категории M3 или N3, чиято

технически допустима максимална маса надвишава 12 000 kg, в превозни средства с повишена проходимост трябва да бъде изпълнено изискването, посочено в т. 1, или изискванията, посочени в т. 2 и 3:

1. всичките оси на превозното средство да се задвижват едновременно, независимо дали задвижването на една или повече задвижвани оси може да бъде прекратено;

2. превозното средство да:

а) изпълнява изискването най-малко половината от осите (или две от трите оси, когато превозното средство е с три оси, и три от петте оси, когато превозното средство е с пет оси) да се задвижват едновременно, независимо дали задвижването на една от задвижваните оси може да бъде прекратено;

б) има монтиран най-малко един механизъм за блокиране на диференциала или механизъм с подобен ефект;

в) може самостоятелно да изкачва наклон от най-малко 25%;

3. превозното средство да отговаря на четири от следните шест изисквания:

а) предният ъгъл на проходимост да е най-малко 25 градуса;

б) задният ъгъл на проходимост да е най-малко 25 градуса;

в) ъгълът на надлъжна проходимост да е най-малко 25 градуса;

г) просветът под предната ос да е най-малко 250 mm;

д) просветът под задната ос да е най-малко 250 mm;

е) просветът между осите да е най-малко 300 mm.

Чл. 12. При проверка на съответствието на превозните средства с изискванията за геометричните стойности, посочени в чл. 9 - 11, се прилагат процедурите, посочени в приложение II, допълнение 1 от Директива 2007/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 септември 2007 г. за създаване на рамка за одобрение на моторните превозни средства и техните ремаркета, както и на системи, компоненти и отделни технически възли, предназначени за такива превозни средства (ОВ, L 263 от 9.10.2007 г.) - Директива 2007/46/ЕО.

Чл. 13. При изменение в конструкцията на превозно средство от категория М или N в превозно средство със специално предназначение от категория M1 - линейка, се спазват следните изисквания:

1. превозното средство да отговаря на приложимите за съответната категория към датата на първа регистрация на превозното средство технически изисквания, посочени в регулаторните актове в приложение № 11, част 1 от Наредба № 60 от 2009 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства и техните ремаркета (обн., ДВ, бр. 40 от 2009 г.; посл. изм., бр. 75 от 2012 г.) - Наредба № 60 (приложение XI, допълнение 1 от Директива 2007/46/ЕО);

2. в превозното средство да е монтирана неподвижна, плътна и уплътнена напречна преградна стена между отделението за водача и останалата част на купето;

3. отделението за пациенти да отговаря на техническите изисквания на стандарт EN 1789:2007 "Медицински превозни средства и тяхното оборудване - Линейки", с изключение на раздел 6.5. "Списък на оборудването".

Чл. 14. При изменение в конструкцията на превозно средство от категории М или N в превозно средство със специално предназначение от категория М - къмпинг-автомобил (моторна каравана), се спазват следните изисквания:

1. превозното средство да отговаря на приложимите за съответната категория към датата на първа регистрация на превозното средство технически изисквания, посочени в регулаторните актове в приложение № 11, част 1 от Наредба № 60 (приложение XI, допълнение 1 от Директива 2007/46/ЕО);

2. превозното средство да бъде оборудвано най-малко със:

а) седалки и маса;

б) място за спане, което може да бъде образувано от седалките;

в) готварско оборудване;

г) оборудване за съхранение на багаж;

3. оборудването по т. 2 да е надеждно закрепено към жилищното помещение; допуска се масата да бъде проектирана по такъв начин, че да се прибира лесно.

Чл. 15. При изменение в конструкцията на превозно средство от категории М, N или О в превозно средство със специално предназначение от категория О - къмпинг-ремарке, се спазват следните изисквания:

1. превозното средство да отговаря на приложимите за съответната категория към датата на първа регистрация на превозното средство технически изисквания, посочени в регулаторните актове в приложение № 11, част 4 от Наредба № 60 (приложение XI, допълнение 4 от Директива 2007/46/ЕО);

2. превозното средство да бъде оборудвано най-малко със:

а) седалки и маса;

б) място за спане, което може да бъде образувано от седалките;

в) готварско оборудване;

г) оборудване за съхранение на багаж;

3. оборудването по т. 2 да е надеждно закрепено към жилищното помещение; допуска се масата да бъде проектирана по такъв начин, че да се прибира лесно.

Чл. 16. При изменение в конструкцията на превозно средство от категория М1 в превозно средство със специално предназначение от категория М1 - катафалка, се спазват следните изисквания:

1. превозното средство да отговаря на приложимите за категорията към датата на първа регистрация на превозното средство технически изисквания, посочени в регулаторните актове в приложение № 11, част 1 от Наредба № 60 (приложение XI, допълнение 1 от Директива 2007/46/ЕО);

2. в превозното средство да е монтирана неподвижна, плътна и уплътнена напречна преградна стена между отделението за водача и останалата част на купето;

3. отделението зад водача да е с дължина не по-малка от 2,20 m и височина в най-ниската точка не по-малка от 0,80 m;

4. в превозното средство да е монтирано специално оборудване, отнасящо се към превоза на починали лица.

Чл. 17. (1) При изменение в конструкцията на превозно средство от категории М, N или О в превозно средство със специално предназначение от категории М, N или О - бронирано превозно средство, се спазват следните изисквания:

1. превозното средство да отговаря на приложимите за съответната категория към датата на първа регистрация на превозното средство технически изисквания, посочени в регулаторните актове в приложение № 11, част 2 от Наредба № 60 (приложение XI, допълнение 2 от Директива 2007/46/ЕО);

2. на превозното средство да е монтирана противокуршумна броня за защита на превозваните пътници или товари.

(2) Бронираните превозни средства от категории М или N за превоз на пари и ценности да отговарят на изискванията на ал. 1, т. 1 и чл. 30 от Наредба № I-171 от 2001 г. за организацията и контрола по обезпечаването на сигурността на банките и небанковите финансови институции (обн., ДВ, бр. 70 от 2001 г.; посл. изм., бр. 68 от 2004 г.).

Чл. 18. На ППС от категории M2, M3, N, O3 и O4, на които в резултат на изменение в конструкцията се променят координатите на центъра на тежестта (монтиране на надстройка на ППС, шаси-кабина или на ремарке (полуремарке) и др.), се извършва проверка на странична устойчивост.

Чл. 19. (1) Дейностите по дооборудване на ППС с антиблокираща спирачна система (ABS) или забавител на скоростта (ретардер) се извършват от:

1. производителя на ППС или от упълномощен негов представител, или
2. производителя на ABS или забавителя на скоростта или от упълномощен негов представител.

(2) Лицата, извършили дооборудването на ППС с ABS или забавител на скоростта, издават протокол за монтаж на ABS или забавител на скоростта в два екземпляра.

(3) Лицата по ал. 2 създават и поддържат база с данни с информация за издадените протоколи за монтаж на ABS или забавител на скоростта.

Чл. 20. (1) (Изм. – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) При допълнително монтиране в МПС на уредби, които позволяват работата на двигателя с втечен нефтен газ (ВНГ) или сгъстен природен газ (СПГ), се спазват съответно изискванията на точка 2 и част II, точка 17 от Правило № 67 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации – Единни предписания относно: I. Одобряване на специфично оборудване на моторни превозни средства, използващи втечени нефтени газове в тяхната система на задвижване. II. Одобряване на превозно средство, снабдено със специфично оборудване за използване на втечени нефтени газове като гориво в техните двигатели, по отношение на монтажа на такова оборудване – Правило № 67 на ИКЕ – ООН, или точка 2 и част II, точка 17 от Правило № 110 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации – Единни предписания относно одобрението на: I. Специалните компоненти на моторните превозни средства със системи за задвижване, работещи със сгъстен природен газ. II. Превозните средства, по отношение на монтирането на специални компоненти, чийто тип е одобрен, за системи за задвижване, работещи със сгъстен природен газ – Правило № 110 на ИКЕ – ООН, така както са посочени в приложение № 1.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) Лицата, извършили допълнително монтиране на уредби за ВНГ или СПГ, издават протокол за монтиране на уредби за ВНГ или СПГ в два екземпляра – единият за собственика на превозното средство, а другият за лицето, монтирало уредбата (приложение № 1а).

(3) (Изм. – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) Лицата по ал. 2 създават и поддържат база с данни с информация за издадените протоколи за монтиране на уредби за ВНГ или СПГ.

Чл. 21. При изменение в конструкцията на ППС, което не е предназначено за превоз на опасни товари в ППС за превоз на опасни товари, се спазват изискванията на:

1. Глава 9 от Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (обн., ДВ, бр. 73 от 1995 г.; попр., бр. 63 от 2005 г.) - ADR;

2. Наредба № 79 от 2004 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства и техните ремаркета, предназначени за превоз на опасни товари по пътищата (обн., ДВ, бр. 22 от 2004 г.; посл. изм., бр. 100 от 2011 г.) - Наредба № 79.

Чл. 22. (1) При допълнително монтиране на устройства за осветяване и светлинна сигнализация трябва да бъдат изпълнени изискванията на:

1. регулаторен акт, определящ техническите изисквания към съответното устройство за осветяване и светлинна сигнализация;

2. Правило № 48 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни предписания относно одобрението на превозни средства по отношение монтирането на устройства за осветяване и светлинна сигнализация - Правило № 48 на ИКЕ - ООН - за ППС от категории М, N и О;

3. Правило № 74 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни предписания относно одобрението на превозни средства от категория L1 по отношение монтирането на устройства за осветяване и светлинна сигнализация - Правило № 74 на ИКЕ - ООН - за ППС от категория L1;

4. Правило № 53 на Икономическата комисия за Европа към Организацията на обединените нации - Единни предписания относно одобрението на превозни средства от категория L3 по отношение монтирането на устройства за осветяване и светлинна сигнализация - Правило № 53 на ИКЕ - ООН за ППС от категория L3.

(2) При промяна на източника на светлина на фаровете за къси и/или дълги светлини трябва да бъдат изпълнени изискванията на:

1. регулаторен акт, определящ техническите изисквания към съответните фарове за къси и/или дълги светлини;

2. Правило № 48 на ИКЕ - ООН - за ППС от категории М, N и О;

3. Правило № 74 на ИКЕ - ООН - за ППС от категория L1;

4. Правило № 53 на ИКЕ - ООН - за ППС от категория L3.

Чл. 23. При изменение в конструкцията на ППС, задвижвано с двигател с вътрешно горене, в хибридно превозно средство или електрическо превозно средство превозното средство да отговаря на:

1. приложимите за съответната категория към датата на първата регистрация на превозното средство технически изисквания, посочени в регулаторните актове във:

а) приложения № 10 или 11 от Наредба № 60 (приложение IV или XI от Директива 2007/46/ЕО) - за ППС от категории М и N;

б) приложение № 1, раздел I от Наредба № 117 от 2005 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства от категория L (обн., ДВ, бр. 12 от 2005 г.; посл. изм., бр. 67 от 2006 г.) - Наредба № 117 (приложение I от Директива 2002/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 март 2002 г. относно типовото одобрение на дву- и триколесни моторни превозни средства и за отмяна на Директива 92/61/ЕИО на Съвета - Директива 2002/24/ЕО (ОВ, L 124 от 9.05.2002 г.) - за ППС от категория L;

2. Правило № 100 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации - Единни предписания относно одобрението на превозни средства по отношение на специфичните изисквания за електрическото силово предаване - Правило № 100 на ИКЕ - ООН - за ППС от категории М и N.

Чл. 24. Изменение в конструкцията на ППС от категории О3, О4 и на ППС от категории М2, М3, N2,

№3 с не повече от 4 оси с дата на първа регистрация след 31 март 2001 г. се извършва, когато са оборудвани с ABS.

Чл. 25. При изменение в конструкцията на ППС, които представляват музеен или исторически интерес, се използват рама, каросерия (купе), уредби, системи, компоненти и/или отделни технически възли, които са близки до оригинала по година на производство, тип, марка, модел.

Чл. 25а. (Нов – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) При изменение в конструкцията на ППС от категории L, M, N и O за използването им за обучение на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства се спазват следните изисквания:

1. превозните средства за извършване на обучение отговарят на изискванията на чл. 8, ал. 1, т. 4 от Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (ДВ, бр. 82 от 2002 г.);

2. дооборудването на превозните средства е съгласно изискванията, определени в приложение № 1б.

Раздел II

Процедура за изменение в конструкцията на регистрирани пътни превозни средства

Чл. 26. (1) Проверките и/или изпитванията на ППС с изменение в конструкцията за установяване на съответствието им с приложимите технически изисквания се извършват от технически служби.

(2) Съответствието с изискванията по чл. 22 се установява от лицата, получили разрешение за извършване на периодични прегледи за проверка на техническата изправност на пътни превозни средства по реда на чл. 148 от Закона за движението по пътищата.

(3) (В сила от 2.03.2014 г. - ДВ, бр. 21 от 2013 г., изм., бр. 31 от 2014 г., в сила от 1.09.2014 г.) Съответствието с изискванията по чл. 20 се установява чрез първоначална проверка от лица, получили разрешение за извършване на периодични прегледи за проверка на техническата изправност на пътните превозни средства по реда на чл. 148, ал. 1 от Закона за движението по пътищата, притежаващи права за първоначална проверка на монтираните в МПС уредби, които позволяват работата на двигателя с ВНГ и СПГ.

(4) (В сила от 2.03.2014 г. - ДВ, бр. 21 от 2013 г., отм., бр. 31 от 2014 г., в сила от 1.09.2014 г.).

(5) (В сила от 2.03.2014 г. - ДВ, бр. 21 от 2013 г., отм., бр. 31 от 2014 г., в сила от 1.09.2014 г.).

(6) (В сила от 2.03.2014 г. - ДВ, бр. 21 от 2013 г., изм., бр. 31 от 2014 г., в сила от 1.09.2014 г.) Лицата по ал. 3, извършили първоначалната проверка на монтираните на ППС уредби, които позволяват работата на двигателя с ВНГ или СПГ, издават протокол за първоначална проверка на уредби за ВНГ или СПГ по образец, предвиден в наредбата по чл. 148, ал. 1 от Закона за движението по пътищата. Протоколът се издава в два екземпляра – единият за лицето, представило ППС за проверка, а другият – за лицето, извършило проверката.

(7) (В сила от 2.03.2014 г. - ДВ, бр. 21 от 2013 г., изм., бр. 31 от 2014 г.) Лицата по ал. 6 създават и поддържат база с данни с информация за издадените протоколи за първоначална проверка на уредби за ВНГ или СПГ.

(8) (Нова – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) Проверките и изпитванията на допълнителното оборудване и първоначалната проверка за съответствие с изискванията по чл. 8 от Наредба № 37 от 2002 г. и чл. 15 от Наредба № 38 от 2004 г. за условията и реда за провеждането на изпитите на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и реда за провеждане на проверочните

изпити (ДВ, бр. 42 от 2004 г.), на превозните средства, използвани за обучение и изпити, се извършва от изпитвателни лаборатории, акредитирани от Изпълнителната агенция "Българска служба за акредитация" или от национален орган за акредитация на държава – членка на Европейския съюз, за извършване на изпитвания на леки автомобили, товарни автомобили, автобуси, ремаркета и полуремаркета, дву-, три- и четириколесни моторни превозни средства по стандарт БДС EN ISO/IEC 17025 или аналогичен "Общи изисквания относно компетентността на лабораториите за изпитване и калибриране."

(9) (Нова – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) Проверките и изпитванията на превозните средства по ал. 8 се извършват съгласно приложение № 1в.

(10) (Нова – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) За проверките и изпитванията по ал. 8 изпитвателните лаборатории, извършили проверките и изпитванията, издават съответно изпитвателен протокол за допълнителното оборудване по ISO/IEC 17025 и протокол за проверка на годността на превозно средство за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС (приложение № 1г).

Чл. 27. (1) Собственикът на ППС или упълномощен негов представител подава заявление до техническа служба по чл. 26, ал. 1 за проверка на възможността за изменение в конструкцията на ППС.

(2) Заявлението по ал. 1 се придружава от:

1. подробно описание на ППС;

2. подробно описание на исканото изменение в конструкцията на ППС, параметрите и характеристиките на ППС след изменението в конструкцията, сравнени с тези, зададени от производителя за конкретното ППС;

3. копие на документ за регистрация на ППС.

(3) Заявлението по ал. 1 се подава преди началото на изменението в конструкцията на ППС.

Чл. 28. Техническата служба разглежда документите по чл. 27, ал. 1 и въз основа на тях дава заключение за допустимостта на изменението в конструкцията на ППС, като писмено уведомява заявителя, че:

1. изменението в конструкцията на ППС е допустимо и може да започне процедурата по чл. 29, или

2. е необходимо предоставянето на допълнителна техническа информация и документация, или

3. изменението в конструкцията на ППС е недопустимо по причини, които се посочват изчерпателно и подробно.

Чл. 29. (1) В случаите по чл. 28, т. 1 заявителят предоставя ППС с направеното изменение в конструкцията в техническата служба за извършване на необходимите проверки и/или изпитвания.

(2) В случаите по чл. 28, т. 2 заявителят предоставя необходимата допълнителна техническа информация и документация в техническата служба.

Чл. 30. (1) Техническата служба извършва безразрушителни проверки и/или изпитвания на представеното ППС с изменение в конструкцията за установяване на съответствието му с приложимите технически изисквания.

(2) При установяване на съответствието по ал. 1 се използва всяка техническа информация и документация, предоставена от заявителя.

Чл. 31. (1) След извършване на проверките и/или изпитванията на ППС с изменение в конструкцията техническата служба издава протокол за изменение в конструкцията на ППС по образец (приложение № 2) в три екземпляра.

(2) Протоколът по ал. 1 се издава със заключение:

1. "допустимо изменение в конструкцията на ППС" - когато в резултат на извършените проверки и/или изпитвания на ППС с изменение в конструкцията е установено съответствието му с приложимите технически изисквания, или

2. "недопустимо изменение в конструкцията на ППС" - когато в резултат на извършените проверки и/или изпитвания на ППС с изменение в конструкцията не е установено съответствието му с приложимите технически изисквания.

(3) В случаите по ал. 2, т. 2 техническата служба писмено уведомява заявителя за причините за недопустимо изменение в конструкцията на ППС.

(4) Два екземпляра от протокола по ал. 1 се предоставят на заявителя.

Чл. 32. (1) В случаите по чл. 31, ал. 2, т. 2 след отстраняване на причините за недопустимостта на изменението в конструкцията на ППС заявителят може да предостави ППС с изменение в конструкцията в техническата служба за извършване на повторни проверки и/или изпитвания.

(2) Когато в резултат на извършените повторни проверки и/или изпитвания на ППС с изменение в конструкцията е установено съответствието му с приложимите технически изисквания, техническата служба издава протокол по чл. 31, ал. 1 в три екземпляра със заключение "допустимо изменение в конструкцията на ППС".

(3) Когато в резултат на извършените повторни проверки и/или изпитвания на ППС с изменение в конструкцията не е установено съответствието му с приложимите технически изисквания, техническата служба писмено уведомява заявителя, че изменението в конструкцията на ППС е недопустимо по причини, които се посочват изчерпателно и подробно.

(4) Два екземпляра от протокола по ал. 2 се предоставят на заявителя.

Чл. 33. (1) Техническите служби по чл. 26, ал. 1 създават и поддържат база с данни за издадените протоколи за изменение в конструкцията на ППС и предоставят достъп до нея на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация".

(2) Техническата документация на ППС с изменение в конструкцията и издадените протоколи за изменение в конструкцията на ППС се съхраняват най-малко 10 години.

Чл. 34. (1) В Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" се създава и поддържа база с данни с информация за техническите служби по чл. 26, ал. 1.

(2) Информацията от базата с данни по ал. 1 е публично достъпна.

Чл. 35. Когато изменението в конструкцията на ППС води до промяна в данните, посочени в свидетелството за регистрация, се прилагат изискванията на глава втора, раздел II от Наредба № I-45 от 2000 г. за регистриране, отчет, пускане в движение и спиране от движение на моторните превозни средства и ремаркетата, теглени от тях, и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства (обн., ДВ, бр. 31 от 2000 г.; посл. изм., бр. 67 от 2012 г.).

Раздел III

Издаване на удостоверение за изменение в конструкцията на регистрирано пътно превозно средство

Чл. 36. (1) За издаване на удостоверение за изменение в конструкцията на регистрирано пътно

превозно средство собственикът му или упълномощен негов представител подават заявление по образец (приложение № 3) до изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация".

(2) Лицата по ал. 1 прилагат към заявлението:

1. описание на ППС;
2. описание на направеното изменение в конструкцията на ППС;
3. протокола за изменение в конструкцията на ППС, издаден от техническата служба;
4. копие на документ за регистрация на ППС;
5. документ за платена държавна такса.

(3) Лицата по ал. 1 заверяват с подпис и "Вярно с оригинала" копията на документите по ал. 2.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) Изискването по ал. 1 не се прилага за случаите по чл. 20, 22 и 25а.

(5) Когато към заявлението не е приложен един или повече документа по ал. 2 или представените документи са с нередовности, Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" предоставя на заявителя 14-дневен срок за представянето на липсващия документ или отстраняването на нередовностите.

Чл. 37. (1) (Изм. – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" или оправомощено от него длъжностно лице в 10-дневен срок от подаването на заявлението по чл. 36, ал. 1 и приложенията към него или от отстраняване на непълнотите или нередовностите по чл. 36, ал. 5 издава удостоверение за изменение в конструкцията на регистрирано пътно превозно средство, когато:

1. пътното превозно средство отговаря на описанието, придружаващо заявлението;
2. изменението в конструкцията на ППС отговаря на описанието, придружаващо заявлението;
3. протоколът за изменение в конструкцията на ППС, издаден от техническата служба, е със заключение "допустимо изменение в конструкцията на ППС".

(2) Удостоверението по ал. 1 се издава по образец (приложение № 4) и е валидно само за територията на Република България.

Чл. 38. (1) В срока по чл. 37, ал. 1 изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" или оправомощено от него длъжностно лице отказват издаването на удостоверение за изменение в конструкцията на регистрирано пътно превозно средство, когато:

1. не е представен един или повече документа по чл. 36, ал. 2 или нередовностите в представените документи не са отстранени в срока по чл. 36, ал. 5;
2. е представен неистински документ или документ с невярно съдържание;
3. протоколът по чл. 36, ал. 2, т. 3 е издаден от лице, което не е техническа служба по чл. 26, ал. 1;
4. пътното превозно средство:
  - а) не отговаря на изискванията по чл. 37, ал. 1;

б) създава сериозен риск за безопасността на движението по пътищата, за замърсяване на околната среда или за нанасяне на сериозни вреди на здравето на хората, независимо че отговаря на изискванията по чл. 37, ал. 1.

(2) Отказът по ал. 1 се мотивира и подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 39. В Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" се създава и поддържа база с данни с информация за издадените удостоверения за изменение в конструкцията на регистрирани пътни превозни средства. Данните се съхраняват 10 години.

Глава трета

ИНДИВИДУАЛНО ОДОБРЯВАНЕ НА ПЪТНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА, РЕГИСТРИРАНИ ИЗВЪН ДЪРЖАВИТЕ - ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, ДРУГА ДЪРЖАВА - СТРАНА ПО СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО, ИЛИ КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ

Раздел I

Общи разпоредби

Чл. 40. (1) Индивидуално одобряване на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б" е процедура, при която се удостоверява, че даденото ППС отговаря на приложимите за съответната категория към датата на първата регистрация на ППС технически изисквания, посочени в регулаторните актове във:

1. приложения № 10 или 11 от Наредба № 60 (приложение IV или XI от Директива 2007/46/ЕО) - за ППС от категории M, N, G и O;

2. приложение № 1, раздел I от Наредба № 117 (приложение I от Директива 2002/24/ЕО) - за ППС от категория L.

(2) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" или оправомощено от него длъжностно лице извършват индивидуално одобряване на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б", когато ППС отговаря на изискванията по ал. 1.

Раздел II

Процедура за индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани извън държавите - членки на Европейския съюз, друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария

Чл. 41. Прегледите за идентификация, проверките и/или изпитванията на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б" за установяване на съответствието им с приложимите технически изисквания по чл. 40, ал. 1 се извършват от технически служби.

Чл. 42. (1) Собственикът на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б" или упълномощен негов представител подава заявление до техническа служба по чл. 41 за извършване на преглед за идентификация на ППС за удостоверяване на съответствието му с приложимите технически изисквания.

(2) Заявлението по ал. 1 се придружава от:

1. подробно описание на ППС;

2. копие на документ за регистрация на ППС.

(3) По преценка на техническата служба може да се изиска предоставянето на допълнителна техническа информация и документация във връзка с индивидуалното одобряване на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б".

Чл. 43. (1) Техническата служба по чл. 41:

1. издава протокол за идентификация на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б" по образец (приложение № 5) в три екземпляра, когато ППС съответства на ППС, на което чрез проверки и/или изпитвания е установено съответствието му с приложимите технически изисквания;

2. писмено уведомява заявителя, че е необходимо извършването на проверки и/или изпитвания на представеното ППС за установяване на съответствието му с приложимите технически изисквания, когато:

а) пътното превозно средство не съответства на ППС, на което чрез проверки и/или изпитвания е установено съответствието му с приложимите технически изисквания;

б) определени системи, компоненти или отделни технически възли на ППС не съответстват на системи, компоненти или отделни технически възли на ППС, на което чрез проверки и/или изпитвания е установено съответствието му с приложимите технически изисквания.

(2) Два екземпляра от протокола по ал. 1 се предоставят на заявителя.

Чл. 44. (1) В случаите по чл. 43, т. 2 собственикът на ППС или упълномощен негов представител подава заявление до техническата служба за извършване на проверки и/или изпитвания на ППС за удостоверяване на съответствието му с приложимите технически изисквания.

(2) Заявлението по ал. 1 се придружава от:

1. подробно описание на ППС;

2. копие на документ за регистрация на ППС;

3. писменото уведомление по чл. 43, т. 2.

(3) По преценка на техническата служба може да се изиска предоставянето на допълнителна техническа информация и документация във връзка с индивидуалното одобряване на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б".

Чл. 45. В случаите по чл. 43, т. 2, буква "б" се извършват проверки и/или изпитвания единствено на системите, компонентите или отделните технически възли на представеното ППС по чл. 1, т. 1, буква "б", за които не е установено съответствието им с приложимите технически изисквания.

Чл. 46. (1) Техническата служба извършва безразрушителни проверки и/или изпитвания на представеното ППС по чл. 1, т. 1, буква "б" за удостоверяване на съответствието му с приложимите технически изисквания.

(2) При установяване на съответствието по ал. 1 се използва всяка техническа информация и документация, предоставена от заявителя.

Чл. 47. (1) Когато в резултат на извършените проверки и/или изпитвания е установено съответствието на представеното ППС по чл. 1, т. 1, буква "б", с приложимите технически изисквания техническата служба издава протокол по чл. 43, ал. 1, т. 1 в три екземпляра.

(2) Когато в резултат на извършените проверки и/или изпитвания не е установено съответствието на представеното ППС по чл. 1, т. 1, буква "б", с приложимите технически изисквания техническата служба писмено уведомява заявителя за причините за несъответствието на ППС с приложимите технически изисквания.

Чл. 48. (1) Техническите служби по чл. 41 създават и поддържат база с данни за издадените протоколи

за идентификация на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б" и предоставят достъп до нея на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация".

(2) Техническата документация на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б" и издадените протоколи за идентификация се съхраняват най-малко 10 години.

Чл. 49. (1) В Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" се създава и поддържа база с данни с информация за техническите служби по чл. 41.

(2) Информацията в базата с данни по ал. 1 е публично достъпна.

Раздел III

Издаване на удостоверение за индивидуално одобряване на пътно превозно средство, регистрирано извън държавите - членки на Европейския съюз, друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария

Чл. 50. (1) За издаване на удостоверение за индивидуално одобряване на пътно превозно средство, регистрирано извън държавите - членки на Европейския съюз, друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария, собственикът на ППС или упълномощен негов представител подават заявление по образец (приложение № 6) до изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация".

(2) Лицата по ал. 1 прилагат към заявлението:

1. описание на ППС;

2. протокола за идентификация на ППС по чл. 1, т. 1, буква "б", издаден от техническата служба;

3. копие на документ за регистрация на ППС;

4. декларация от заявителя, че не са подадени документи за индивидуално одобряване по чл. 40, ал. 1 на същото ППС до орган по одобряването на друга държава - членка на ЕС, друга държава - страна по Споразумението за ЕИП, или Конфедерация Швейцария;

5. документ за платена държавна такса.

(3) Лицата по ал. 1 заверяват с подпис и "Вярно с оригинала" копията на документите по ал. 2.

(4) Когато към заявлението не е приложен един или повече документа по ал. 2 или представените документи са с нередовности, Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" предоставя на заявителя 14-дневен срок за представянето на липсващия документ или отстраняването на нередовностите.

Чл. 51. (1) (Изм. – ДВ, бр. 31 от 2014 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" или оправомощено от него длъжностно лице в 10-дневен срок от получаването на заявлението по чл. 50, ал. 1 и приложенията към него или от отстраняване на непълнотите или нередовностите по чл. 50, ал. 4 издава удостоверение за индивидуално одобряване на пътно превозно средство, регистрирано извън държавите - членки на Европейския съюз, друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария, когато ППС отговаря на:

1. описанието, придружаващо заявлението;

2. техническите изисквания по чл. 40, ал. 1.

(2) Удостоверението по ал. 1 се издава по образец (приложение № 7) и е валидно само за територията на Република България.

Чл. 52. (1) В срока по чл. 51, ал. 1 изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" или оправомощено от него длъжностно лице отказва издаването на удостоверение за индивидуално одобряване на пътно превозно средство, регистрирано извън държавите - членки на Европейския съюз, друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария, когато:

1. не е представен един или повече документа по чл. 50, ал. 2 или нередовностите в представените документи не са отстранени в срока по чл. 50, ал. 4;

2. е представен неистински документ или документ с невярно съдържание;

3. протоколът по чл. 50, ал. 2, т. 2 е издаден от лице, което не е техническа служба по чл. 41;

4. пътното превозно средство:

а) не отговаря на изискванията по чл. 51, ал. 1;

б) създава сериозен риск за безопасността на движението по пътищата, замърсяване на околната среда или нанесе сериозни вреди на здравето на хората, независимо че отговаря на изискванията по чл. 51, ал. 1.

(2) Отказът по ал. 1 се мотивира и подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 53. В Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" се създава и поддържа база с данни с информация за издадените удостоверения за индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани извън държавите - членки на Европейския съюз, друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария. Данните се съхраняват 10 години.

Глава четвърта КОНТРОЛ

Чл. 54. (1) Контролът по прилагането на тази наредба се осъществява от Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация".

(2) Контролните органи проверяват техническите служби, които извършват проверки и/или изпитвания и прегледи за идентификация на ППС по тази наредба и издават свързаната с нея документация.

(3) Контролните органи извършват проверка на:

1. документацията, подадена за установяване на съответствието с техническите изисквания на ППС с изменение в конструкцията;

2. издадените протоколи от проверките и/или изпитванията и процедурите за установяване на съответствието на ППС с приложимите технически изисквания;

3. базите с данни, поддържани от лабораториите за изпитване на ППС.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Пътно превозно средство" е всяко моторно превозно средство или ремарке за него.
2. "Пътно превозно средство с музеен или исторически интерес" е ППС, което е най-малко на 30 години, запазено и поддържано в изправно състояние, близко до оригиналното, не се използва преимуществено като транспорт за ежедневни нужди, част от историческото и културното наследство, като това е удостоверено с карта за идентичност.
3. "Дата на първа регистрация" е датата, на която превозното средство е било регистрирано за първи път в страната или в чужбина.
4. "Регулаторен акт" е всяка директива, съответните национални актове на държава - членка на Европейския съюз, които я въвеждат, регламент в областта на одобряването на типа или Правило на ИКЕ - ООН, приложено към ревизираната Спогодба за приемане на еднакви технически предписания за колесни превозни средства, оборудване и части, които могат да бъдат монтирани и/или използвани на колесни превозни средства, и на условия за взаимно признаване на одобрения, издавани на основата на тези предписания (ДВ, бр. 1 от 2000 г.).
5. "Проверка" е установяване на съответствието на конструктивно изменените параметри и характеристики на ППС с конструктивно заложените от производителя.
6. "Изпитване" е процедура, при която се измерват и документират определени параметри, посочени в действащи регулаторни актове.
7. "Преглед за идентификация" е физически преглед на ППС за сравняване на техническите му характеристики с тези на вече проверени и/или изпитани ППС.
8. "Товарно пространство" е частта от превозното средство, разположена зад реда/редовете седалки или зад седалката на водача, ако превозното средство е оборудвано само със седалка за водача.
9. "Височина на отвора за товарене" е вертикалното разстояние между две хоризонтални равнини, допирателни съответно към най-високата точка от долната част на отвора и най-ниската точка от горната част на отвора.
10. "Площ на отвора за товарене" е най-голямата площ на ортогоналната проекция върху вертикална равнина, перпендикулярна на осевата линия на превозното средство, на максимално възможния отвор при широко отворена задна врата или заден капак.
11. "Междуосово разстояние" е разстоянието между:
  - а) осевата линия на предната ос и осевата линия на втората ос, при превозно средство с две оси;
  - б) осевата линия на предната ос и осевата линия на въображаемата ос, равно отдалечена от втората и третата ос, при превозно средство с три оси.
12. "Устройства за осветяване и светлинна сигнализация" са фаровете за къси и/или дълги светлини, предните и задните фарове за мъгла, фаровете за заден ход, пътепоказателите, аварийните светлини, стопсветлините, осветителите на задния регистрационен номер, предните, задните, страничните и горните габаритни светлини, светлините за паркиране, предните, задните и страничните светоотражатели, дневните светлини, светлините за завиване, маркировката за видимост, адаптиращите се системи за предни светлини, аварийните стопсветлини, външните помощни светлини и задните предупредителни светлини за сблъсък.
13. "Техническа служба" е лице, което е определено и нотифицирано за техническа служба от Република България в Европейската комисия съгласно чл. 138б - 138г от Закона за движението по пътищата за извършване на изпитвания на ППС от категории М, N, O, G и L, както и на системи, компоненти и отделни

технически възли, предназначени за такива превозни средства.

14. "Пристанищен терминал" и "Летище" са понятията по смисъла съответно на Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България и Закона за гражданското въздухоплаване.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 146, ал. 1 от Закона за движението по пътищата.

§ 3. Наредбата влиза в сила от датата на обнародването ѝ в "Държавен вестник", с изключение на разпоредбите на чл. 26, ал. 3 - 7, които влизат в сила 12 месеца след датата на влизане в сила на наредбата.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2013 г. за

изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни

средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства,

регистрирани извън държавите – членки на Европейския съюз, или

друга държава – страна по Споразумението за Европейското

икономическо пространство

(ДВ, бр. 31 от 2014 г.)

.....

Допълнителна разпоредба

§ 11. Навсякъде в наредбата аббревиатурите "LPG" и "CNG" се заменят съответно с "ВНГ" и "СПГ".

Заклучителна разпоредба

§ 12. Разпоредбите на § 3 относно чл. 26, ал. 3 – 6 влизат в сила от 1 септември 2014 г.

Приложение № 1

към чл. 20, ал. 1

(Изм. – ДВ, бр. 31 от 2014 г.)

Изисквания относно монтирането на специфични компоненти за използване на втечен нефтен газ (ВНГ) или сгъстен природен газ (СПГ) в задвижващата система на превозното средство

Раздел I Изисквания към системата за втечен нефтен газ (ВНГ)

1. Определения

За целите на този раздел се прилагат следните определения:

1.1. "Налягане" е относителното налягане спрямо атмосферното налягане, освен ако не е указано друго.

1.2. "Сервизно налягане" е установеното налягане при постоянна температура 15 °С.

1.3. "Изпитвателно налягане" е налягането, на което се подлагат компонентите по време на изпитването.

1.4. "Работно налягане" е максималното налягане, за което са проектирани компонентите и на базата на което се определя тяхната издръжливост.

1.5. "Експлоатационно налягане" е налягането при нормални условия на експлоатация.

1.6. "Максимално експлоатационно налягане" е максималното налягане на компонент, което може да възникне по време на експлоатация.

1.7. "Резервоар" е всеки съд, използван за съхранение на втечен нефтен газ (ВНГ). Резервоарът може да бъде:

а) стандартен цилиндричен резервоар с цилиндрична обвивка, два изпъкнали края, полусферични или елипсоидни и с необходимите отвори;

б) специален резервоар: резервоар, различен от стандартните цилиндрични резервоари.

1.8. "Изцяло композитен резервоар" е резервоар, направен изцяло от композитни материали с неметална обшивка.

1.9. "Принадлежности, монтирани на резервоара" е следното оборудване, което може да е отделно или комбинирано:

а) спирателен клапан за ниво 80 %;

б) индикатор за ниво;

в) предпазен клапан;

г) дистанционно управляем работен клапан с ограничителен клапан;

д) горивна помпа;

е) мултиклапан;

ж) газоизолиращ кожух;

з) куплунг за захранване;

и) възвратен клапан;

й) устройство за освобождаване на налягането.

1.10. "Спирателен клапан за ниво 80 %" е устройство, което ограничава пълненето до максимум 80 % от капацитета на резервоара.

1.11. "Индикатор за ниво" е устройство за проследяване на нивото на течността в резервоара.

1.12. "Предпазен клапан" е устройство, което ограничава налягането, образувано в резервоара.

1.13. "Устройство за освобождаване на налягането" е устройство за защита на резервоара от експлозия, в случай на възникване на пожар, чрез изпускане на ВНГ, съдържащ се в резервоара.

1.14. "Дистанционно управляем работен клапан с ограничителен клапан" е устройство, което позволява пускането и прекъсването на захранването с ВНГ на изпарителя/регулатора за налягане. Дистанционно управление означава, че работният клапан се управлява от електронен блок за управление. Когато двигателят на превозното средство не работи, клапанът е затворен. Ограничителен клапан е устройство, което ограничава притока на ВНГ.

1.15. "Горивна помпа" е устройство, което осигурява захранването на двигателя с ВНГ в течно състояние чрез увеличаване на налягането от резервоара.

1.16. "Мултиклапан" е устройство, което се състои от част или всички от принадлежностите, посочени в т. 1.10 до 1.13, и куплунга за захранване (горивна помпа/задвижващо устройство/сензор за ниво на горивото).

1.17. "Газоизолиращ кожух" е устройство за защита на принадлежностите и за отвеждане на всеки възможен теч на гориво в атмосферата.

1.18. "Възвратен клапан" е устройство, което позволява притока на ВНГ в течно състояние в една посока и предотвратява притока на ВНГ в течно състояние в противоположната посока.

1.19. "Изпарител" е устройство, предназначено да изпарява ВНГ от течно в газообразно състояние.

1.20. "Регулатор за налягане" е устройство, предназначено да намалява и регулира налягането на ВНГ.

1.21. "Спирателен клапан" е устройство за спиране притока на ВНГ.

1.22. "Предпазен клапан на газопровода" е устройство, което предотвратява нарастването на налягането в газопровода над предварително зададена стойност.

1.23. "Впръсквач или впръскващо устройство на газ или газосмесител" е устройство, което позволява впръскването в двигателя на ВНГ в течно или газообразно състояние.

1.24. "Газов дозатор" е устройство, което измерва и/или разпределя притока на газ към двигателя и което може да бъде отделно или комбинирано с впръскващото устройство на газ.

1.25. "Електронен блок за управление" е устройство, което управлява подаването на ВНГ към двигателя и прекъсва автоматично захранването на спирателните клапани на системата за ВНГ в случай на прекъсването на тръбопровода за захранване с гориво, причинено от пътнотранспортно

произшествие или от блокиране на двигателя.

1.26. "Сензор за налягане или температура" е устройство, което измерва налягане или температура.

1.27. "Филтър за ВНГ" е устройство, което пречиства ВНГ, като филтърът може да бъде вграден в други компоненти.

1.28. "Гъвкав маркуч" е маркуч за провеждане на ВНГ в течно или газообразно състояние при различни налягания от една точка до друга.

1.29. "Пълначно устройство" е устройство, което позволява пълненето на резервоара. Пълначното устройство може да бъде осъществено чрез вграждане в спирателния клапан за ниво 80 % на резервоара или чрез дистанционно пълначно устройство, разположено извън превозното средство.

1.30. "Сервизно съединение" е съединение в горивопровода между резервоара за гориво и двигателя. При липса на гориво в еднгоривно превозно средство двигателят може да работи със сервизен резервоар за гориво, който може да бъде свързан със сервизното съединение.

1.31. "Тръбопровод за гориво" е тръба или канал, който свързва впръскващите устройства на гориво.

1.32. "Втечен нефтен газ (ВНГ)" е продукт, съставен основно от пропан, пропен (пропилен), нормален бутан, изобутан, изобутилен, бутан (бутилен) и етан.

2. Устройство на системата за ВНГ

2.1. Системата за ВНГ трябва да съдържа най-малко следните компоненти:

2.1.1. Резервоар за ВНГ.

2.1.2. Спирателен клапан за ниво 80 %.

2.1.3. Индикатор за ниво.

2.1.4. Предпазен клапан.

2.1.5. Дистанционно управляем работен клапан с ограничителен клапан.

2.1.6. Регулатор за налягане и изпарител, които могат да бъдат

комбинирани.

2.1.7. Дистанционно управляем спирателен клапан.

2.1.8. Пълначно устройство.

2.1.9. Тръби и маркучи за газ.

2.1.10. Газопреносни връзки между компонентите на системата за ВНГ.

2.1.11. Впръсквач или впръскващо устройство на газ или газосмесител.

2.1.12. Електронен блок за управление.

2.1.13. Устройство за освобождаване на налягането (предпазител).

2.2. Системата за ВНГ може да включва и следните компоненти:

2.2.1. Газоизолиращ кожух, покриващ елементите, монтирани към резервоара за ВНГ.

2.2.2. Възвратен клапан.

2.2.3. Предпазен клапан на газопровода.

2.2.4. Газов дозатор.

2.2.5. Филтър за ВНГ.

2.2.6. Сензор за налягане или температура.

2.2.7. Горивна помпа за ВНГ.

2.2.8. Куплунг за захранване на резервоара (задвижващо устройство, горивна помпа, сензор на нивото на горивото).

2.2.9. Сервизно съединение (само за еднгоривни превозни средства без система за редуциране на броя на работещите цилиндри и мощността).

2.2.10. Система за избор на гориво и електрическа система.

2.2.11. Тръбопровод за гориво.

2.3. Принадлежностите на резервоара, посочени в т. 2.1.2 до 2.1.5, могат да бъдат комбинирани.

2.4. Дистанционно управляемият спирателен клапан, посочен в т. 2.1.7, може да бъде комбиниран с регулатора на налягане/изпарителя.

2.5. Допълнителните компоненти, необходими за ефективната работа на двигателя, могат да бъдат монтирани в тази част на системата за ВНГ, където налягането е по-малко от 20 kPa.

3. Общи изисквания

3.1. Системата за ВНГ, която е монтирана на превозното средство, трябва да функционира по такъв начин, че максималното работно налягане, за което е проектирана и одобрена, не може да бъде надвишено.

3.2. Всички части на системата трябва да притежават одобрение на типа за индивидуални части съгласно част I от Правило № 67 на ИКЕ/ООН, изменение 01.

3.3. Материалите, използвани в системата, трябва да са подходящи за използване с ВНГ.

3.4. Всички части на системата трябва да са закрепени по подходящ начин.

3.5. Не се допускат никакви течове от системата за ВНГ.

3.6. Системата за ВНГ трябва да бъде монтирана по такъв начин, че да има възможно най-добрата защита срещу повреда, като повреда, дължаща се на движещите се части на превозното средство, удар, остъргване или товарене, разтоварване или преместване на товара на превозното средство.

3.7. Не се допуска свързване на каквито и да е било уреди към системата за ВНГ освен тези, стриктно необходими за правилното функциониране на двигателя на моторното превозно средство.

3.7.1. Независимо от изискванията на т. 3.7 моторните превозни средства от категории M2, M3, N2, N3 и M1 с технически допустима максимална маса > 3500 kg или с код на каросерията SA могат да бъдат оборудвани с отоплителна система за отопление на отделението за пътници, която е свързана със системата за ВНГ.

3.7.2. Допуска се монтирането на отоплителната система, посочена в т. 3.7.1, когато отоплителната система е подходящо защитена и не оказва влияние върху нормалното функциониране на системата за ВНГ.

3.7.3. Независимо от изискванията на т. 3.7 еднгоривно превозно средство без система за редуциране на броя на работещите цилиндри и мощността може да бъде оборудвано със сервизно съединение в системата за ВНГ.

3.7.4. Допуска се монтирането на сервизното съединение, посочено в т. 3.7.3, когато сервизното съединение е подходящо защитено и не оказва влияние върху нормалното функциониране на системата за ВНГ. Сервизното съединение трябва да бъде комбинирано с отделен херметичен възвратен клапан, който е само за работата на двигателя.

3.7.5. На еднгоривните моторни превозни средства, оборудвани със сервизно съединение, в близост до сервизното съединение се поставя следният стикер:

Стикерът трябва да бъде устойчив на въздействието на климатичните условия.

Цветовете и размерите на стикера трябва да отговарят на следните изисквания:

Цветовете:

Фон: червен.

Букви: бял или отражателен бял.

Размери:

Височина на буквите: ? 5 mm.

Дебелина на буквите: ? 1 mm.

Широчина на стикера: 70 - 90 mm.

Височина на стикера: 20 - 30 mm.

Текстът "FOR SERVICE PURPOSES ONLY" трябва да бъде центриран в средата на стикера.

3.8. Идентификация на превозните средства от категории M2 и M3, задвижвани с ВНГ:

3.8.1. На превозните средства от категории M2 и M3, оборудвани със система за ВНГ, се поставя следният стикер:

Стикерът трябва да бъде устойчив на въздействието на климатичните условия.

Цветовете и размерите на стикера трябва да отговарят на следните изисквания:

Цветовете:

Фон: зелен

Рамка: бял или отражателен бял.

Букви: бял или отражателен бял.

Размери:

Широчина на рамката: 4 - 6 mm.

Височина на буквите: ? 25 mm.

Дебелина на буквите: ? 4 mm.

Широчина на стикера: 110 - 150 mm.

Височина на стикера: 80 - 110 mm.

Думата "ВНГ" трябва да бъде центрирана в средата на стикера.

3.8.2. Стикерът се поставя отпред и отзад на превозните средства от категории М2 и М3 и отвън на вратите от дясната страна. 4. Допълнителни изисквания

4.1. Нито един компонент от системата за ВНГ, включително защитните материали, които представляват част от такива компоненти, не трябва да излиза извън външната повърхност на превозното средство, с изключение на пълначното устройство, ако то не излиза с повече от 10 mm извън номиналната линия на каросерията.

4.2. С изключение на резервоара за ВНГ в нито едно напречно сечение на превозното средство не се допуска нито един компонент от системата за ВНГ, включително защитните материали, които представляват част от такива компоненти, да излиза извън долния край на превозното средство, освен ако друга част на превозното средство в радиус 150 mm е разположена по-ниско.

4.3. Нито един компонент от системата за ВНГ не трябва да е разположен в радиус 100 mm от изпускателната система или подобен източник на топлина, освен ако такива компоненти са подходящо защитени от въздействието на топлината. 5. Монтиране на резервоара за гориво

5.1. Резервоарът за гориво трябва да бъде постоянно монтиран в превозното средство и не трябва да бъде монтиран в отделение за двигателя.

5.2. Резервоарът за гориво трябва да бъде монтиран в правилното положение съгласно инструкциите на производителя на резервоара.

5.3. Резервоарът за гориво трябва да бъде монтиран по такъв начин, че да няма контакт метал в метал освен в точките за постоянно монтиране на резервоара.

5.4. Резервоарът за гориво трябва да има точки за постоянно монтиране за закрепването му към моторното превозно средство или резервоарът трябва да бъде закрепен към моторното превозно средство чрез рамката и скоба на резервоара.

5.5. Когато превозното средство е готово за използване, резервоарът за гориво не трябва да е на по-малко от 200 mm над земната повърхност. Това изискване не се прилага, ако резервоарът е подходящо защитен отпред и отстрани и нито една част от резервоара не е разположена по-ниско от тази защитна структура.

5.6. Резервоарът за гориво трябва да бъде монтиран и закрепен по такъв начин, че следните ускорения могат да бъдат абсорбирани (без възникване на повреда), когато резервоарът е пълен:

Превозни средства от категории М1 и N1:

- 20 g в посоката на движение;

- 8 g хоризонтално перпендикулярно на посоката на движение.

Превозни средства от категории М2 и N2:

- 10 g в посоката на движение;

- 5 g хоризонтално перпендикулярно на посоката на движение.

Превозни средства от категории М3 и N3:

- 6,6 g в посоката на движение;

- 5 g хоризонтално перпендикулярно на посоката на движение.

Съответствието с това изискване се удостоверява чрез практическо изпитване или чрез изчислителен метод.

5.7. Когато повече от един резервоар за ВНГ е свързан към една-единствена хранваща тръба, всеки резервоар се оборудва с възвратен клапан, монтиран по посока на дистанционно управляемия работен клапан, а в хранващата тръба се монтира предпазен клапан по посока на възвратния клапан. Подходящ филтър се поставя срещу посоката на възвратния клапан, за да предотврати запушването на възвратния клапан.

5.8. Не се изисква монтирането на възвратен клапан и предпазен клапан, когато налягането на обратния поток от дистанционно управляемия работен клапан в затворено положение надвишава 500 kPa. 6. Принадлежности, монтирани към резервоара за гориво

6.1. Дистанционно управляем работен клапан с ограничителен клапан на резервоара

6.1.1. Дистанционно управляемият работен клапан с ограничителен клапан се монтира директно на резервоара за гориво без никакви междинни връзки.

6.1.2. Дистанционно управляемият работен клапан с ограничителен клапан се регулира по такъв начин, че да се затваря автоматично, когато двигателят не работи, независимо от положението на контактния ключ, и да остава затворен, когато двигателят не работи.

6.2. Пружинен предпазен клапан в резервоара

6.2.1. Пружинният предпазен клапан се монтира в резервоара за гориво по такъв начин, че да е свързан с пространството, където горивото е в газообразно състояние и може да изпуска налягането в атмосферата. Пружинният предпазен клапан може да изпуска налягането в газоизолиращия кожух, когато газоизолиращият кожух отговаря на изискванията на т. 6.5.

6.3. Спирателен клапан за ниво 80 %

6.3.1. Автоматичният ограничител на нивото за зареждане трябва да е подходящ за резервоара за гориво, към който е закрепен, и да е монтиран в подходящата позиция, за да гарантира, че резервоарът не може да се напълни до повече от 80 %.

6.4. Индикатор за ниво

6.4.1. Индикаторът за ниво трябва да е подходящ за резервоара за гориво, към който е закрепен, и да е монтиран в подходящата позиция.

6.5. Газоизолиращ кожух на резервоара

6.5.1. На резервоара за гориво се закрепва газоизолиращ кожух над принадлежностите на резервоара, който отговаря на изискванията на т. 6.5.2 до 6.5.5, освен когато резервоарът е монтиран извън превозното средство и принадлежностите на резервоара са защитени срещу замърсяване и влага.

6.5.2. Газоизолиращият кожух на резервоара трябва да е отворен към атмосферата, когато е необходимо, чрез свързващ маркуч и отвеждащ отвор.

6.5.3. Вентилационният отвор на газоизолиращия кожух трябва да е насочен надолу в точката на извеждане от моторното превозно средство. Въпреки това той не трябва да освобождава налягането в калника и не трябва да е насочен към източници на топлина като изпускателната система.

6.5.4. Всеки свързващ маркуч и отвеждащ отвор в основата на каросерията на моторното превозно средство за вентилиране на газоизолиращия кожух трябва да има минимален светъл отвор 450 mm². Ако трябва за газ, друга тръба или електрически проводник е монтиран в свързващия маркуч и отвеждащия отвор, светлият отвор също трябва да бъде най-малко 450 mm².

6.5.5. Газоизолиращият кожух и свързващите маркучи трябва да са херметични при налягане 10 kPa със затворени отвори и без да проявява трайна деформация с максимално допустима скорост на изтичане 100 cm³/h.

6.5.6. Свързващият маркуч трябва да бъде закрепен по подходящ начин към газоизолиращия кожух и отвеждащия отвор, за да се осигури херметичността на съединението.

7. Тръби и маркучи за газ

7.1. Тръбите за газ трябва да са безшевни: от мед, от неръждаема стомана или стомана с антикорозионно покритие.

7.2. Когато се използват безшевни тръби от мед, те трябва да бъдат защитени с гумен или пластмасов предпазен ръкав.

7.3. Външният диаметър на тръбите за газ от мед не трябва да надвишава 12 mm с дебелина на стената най-малко 0,8 mm, а на тръбите за газ от стомана или неръждаема стомана не трябва да надвишава 25 mm, с подходяща дебелина на стената за приложение в газови инсталации.

7.4. Тръбите за газ могат да бъдат изработени и от неметален материал, ако тръбите отговарят на изискванията на приложение 8 от Правило № 67 на ИКЕ/ООН.

7.5. Тръбите за газ могат да бъдат заменени с маркучи за газ, ако маркучите отговарят на изискванията на приложение 8 от Правило № 67 на ИКЕ/ООН.

7.6. Тръбите за газ, различни от неметалните тръби за газ, се закрепват по такъв начин, че да не бъдат подложени на вибрации или натиск.

7.7. Маркучите за газ и неметалните тръби за газ се закрепват по такъв начин, че да не бъдат подложени на натиск.

7.8. В точките на закрепване тръбите или маркучите за газ се захващат с предпазни материали.

7.9. Тръбите или маркучите за газ не се разполагат на местата за

повдигане с крик.

7.10. В точките на преход тръбите или маркучите за газ, независимо дали са, или не са оборудвани с предпазен ръкав, трябва да бъдат обезопасени със защитен материал.

8.1. Не се допускат заваръчни или споени връзки и съединения от типа резбово-щучерно съединение със затягащ пръстен.

8.2. Тръбите за газ се свързват само със съвместими връзки по отношение на корозията.

8.3. Тръбите от неръждаема стомана се свързват само с връзки от неръждаема стомана.

8.4. Разпределителните блокове се произвеждат само от корозионно устойчив материал.

8.5. Тръбите за газ се свързват с подходящи съединения, например: двустранно затягащи се съединения за тръби от стомана, съединения със заоблени от двете страни накрайници или с два фланеца за тръби от мед. Тръбите за газ трябва да бъдат свързани с подходящи връзки. При никакви обстоятелства не се използват съединения, с които може да се повреди тръбата. Налягането, при което се разрушава монтираното съединение, трябва да е същото или по-високо от това на самата тръба.

8.6. Броят на връзките трябва да бъде ограничен до минимум.

8.7. Връзките се правят на места, достъпни за проверка.

8.8. В отделението за пътници или в затворено отделение за багаж тръбите или маркучите за газ не трябва да бъдат повече от разумно необходимото. Това изискване се счита за изпълнено, когато тръбата или маркучът за газ преминава само от резервоара за гориво до една от страните на превозното средство.

8.8.1. В отделението за пътници или в затворено отделение за багаж не се допуска наличието на връзки за провеждане на газ с изключение на:

- връзките на газоизолиращия кожух;

- връзките между тръбата или маркуча за газ и пълначното устройство, ако тази връзка е оборудвана с предпазен ръкав, който е устойчив на въздействието на ВНГ, и всяко възможно изтичане на газ се отвежда директно в атмосферата.

8.8.2. Изискванията на т. 8.8 и 8.8.1 не се прилагат за превозни средства от категории М2 и М3, ако тръбите или маркучите за газ и връзките са оборудвани с предпазен ръкав, който е устойчив на въздействието на ВНГ и който е отворен към атмосферата. Отвореният край на предпазния ръкав трябва да бъде разположен в най-ниската точка.

управляем спирателен клапан

9.1. Дистанционно управляемият спирателен клапан се монтира на тръбата за газ от резервоара за ВНГ към регулатора за налягане/изпарителя, колкото е възможно по-близо до регулатора за налягане/изпарителя.

9.2. Дистанционно управляемият спирателен клапан може да бъде вграден в регулатора за налягане/изпарителя.

9.3. Независимо от разпоредбите на т. 9.1 дистанционно управляемият спирателен клапан може да бъде монтиран в двигателя на място, определено от производителя на системата за ВНГ, при условие че е предвидена система за връщане на горивото между регулатора за налягане и резервоара за ВНГ.

9.4. Дистанционно управляемият спирателен клапан се монтира по такъв начин, че да прекъсва притока на гориво, когато двигателят не работи или ако превозното средство е оборудвано и с друга горивна система, когато е избрано другото гориво. Допустимо е закъснение от 2 s за диагностични цели.

10. Пълначно устройство

10.1. Пълначното устройство се обезопасява против завъртане и се защитава срещу замърсяване и влага.

10.2. Когато резервоарът за ВНГ е монтиран в отделението за пътници или в затворено отделение за багаж, пълначното устройство се разполага извън превозното средство.

11. Система за избор на гориво и електрическа система

11.1. Електрическите компоненти на системата за ВНГ трябва да бъдат защитени срещу претоварване и най-малко един предпазител се поставя на охранявания кабел. Предпазителят се поставя на познато място, където може да бъде достигнат без използването на инструменти.

11.2. Електрозахранването на компонентите на системата за ВНГ, през които преминава газ, не може да преминава през тръбата за газ.

11.3. Всички електрически компоненти, монтирани в части на системата за ВНГ, където налягането надвишава 20 kPa, се свързват и изолират по

такъв начин, че електрически ток да не преминава по частите, съдържащи газ.

11.4. Електрическите кабели трябва да бъдат подходящо защитени срещу повреда. Електрическите връзки в отделението за пътниците и в отделението за багажа трябва да отговарят на изолационен клас IP 40 съгласно IEC 529. Останалите електрически връзки трябва да отговарят на изолационен клас IP 54 съгласно IEC 529.

11.5. Превозните средства с повече от една горивна система трябва да имат система за избор на горивото, за да гарантира, че във всеки момент двигателят се захранва само с един вид гориво. Допуска се кратко припокриване във времето, за да се осигури превключването.

11.6. Независимо от изискванията на т. 11.5 в случай на двугоривни двигатели се допуска захранването на двигателя с повече от един вид гориво.

11.7. Електрическите връзки и компоненти в газоизолиращия кожух трябва да бъдат конструирани по такъв начин, че да не е възможно възникването на искри.

12. Устройство за освобождаване на налягането

12.1. Устройството за освобождаване на налягането се монтира към резервоара за гориво по такъв начин, че да освобождава налягането в газоизолиращия кожух, когато е предписано наличието на такъв, ако газоизолиращият кожух отговаря на изискванията на т. 6.5.

Раздел III Изисквания към системата за стъстен природен газ (СПГ)

1. Определения

За целите на този раздел се прилагат следните определения:

1.1. "Налягане" е относителното налягане спрямо атмосферното налягане, освен ако не е указано друго.

1.2. "Сервизно налягане" е установеното налягане при постоянна температура 15 °C.

1.3. "Изпитвателно налягане" е налягането, на което се подлагат компонентите по време на изпитването.

1.4. "Работно налягане" е максималното налягане, за което са проектирани компонентите и на базата на което се определя тяхната издръжливост.

1.5. "Експлоатационни температури" са максималните стойности на температурите, при които е осигурено безопасното и добро функциониране на компонентите и за които компонентите са проектирани и одобрени.

1.6. "Резервоар (бутилка)" е всеки съд, използван за съхранение на стъстен природен газ (СПГ). Резервоарът може да бъде:

- а) СПГ-1 метален;
- б) СПГ-2 метална обшивка, усилена с непрекъснатата нишка, импрегрирана със смола (увита обшивка);
- в) СПГ-3 метална обшивка, усилена с непрекъснатата нишка, импрегрирана със смола (изцяло увит);
- г) СПГ-4 неметална обшивка с непрекъснатата нишка, импрегрирана със смола (изцяло композитен).

1.7. "Принадлежности, монтирани на резервоара" са следните компоненти, които може да са отделни или комбинирани, когато са монтирани на резервоара:

- а) ръчен клапан;
- б) сензор/индикатор за налягане;
- в) клапан за освобождаване на налягането (изпускателен клапан);
- г) устройство за освобождаване на налягането (задействано от температурата);
- д) автоматичен клапан на резервоара;
- е) ограничителен клапан;
- ж) газоизолиращ кожух.

1.8. "Клапан" е устройство, с което може да се регулира притокът на течност.

1.9. "Автоматичен клапан" е клапан, който не се управлява ръчно.

1.10. "Автоматичен клапан на резервоара" е автоматичен клапан, неподвижно закрепен към резервоара, който управлява притока на газ към горивната система. Автоматичният клапан на резервоара също се нарича дистанционно управляем работен клапан.

1.11. "Възвратен клапан" е автоматичен клапан, който позволява притока на газ само в една посока.

1.12. "Ограничителен клапан" е устройство, което автоматично прекъсва или ограничава притока на газ, когато притокът превиши зададена

проектна стойност.

1.13. "Ръчен клапан" е ръчен клапан, неподвижно закрепен към резервоара.

1.14. "Клапан за освобождаване на налягането (изпускателен клапан)" е устройство, което не позволява налягането по посока на потока да превиши предварително зададена стойност.

1.15. "Сервизен клапан" е спирателен клапан, който е затворен само при ремонт на превозното средство.

1.16. "Филтър" е предпазен екран, който премахва чуждите частици от газовия поток.

1.17. "Съединение" е връзката, използвана в една система от тръбопроводи, тръби или маркучи.

1.18. "Гъвкав горивопровод" е гъвкав тръбопровод или маркуч, през който протича природният газ.

1.19. "Твърд горивопровод" е горивопровод, който не е проектиран да се огъва при нормална експлоатация и през който протича природният газ.

1.20. "Газоподаващо устройство" е устройство за подаване на гориво във всмукателния колектор на двигателя (карбуратор или впръсквач).

1.21. "Газовъздушен смесител" е устройство за смесване на газообразното гориво и входящия въздух за двигателя.

1.22. "Впръсквач на газ" е устройство за подаване на газообразно гориво в двигателя или свързаната всмукателна система.

1.23. "Регулатор на дебита на газ" е устройство за ограничаване притока на газ, монтирано по посока на потока след регулатора за налягане, контролиращо притока на газ към двигателя.

1.24. "Газоизолиращ кожух" е устройство, което отвежда пропуските на газ извън превозното средство, включително газовентилационния маркуч.

1.25. "Индикатор за налягане" е устройство под налягане, което показва налягането на газа.

1.26. "Регулатор за налягане" е устройство за регулиране на налягането, с което газообразното гориво се подава към двигателя.

1.27. "Устройство за освобождаване на налягането (задействано от температурата)" е устройство за еднократна употреба, задействано от повишена температура, което изпуска газ, за да защити резервоара от разрушаване.

1.28. "Устройство за освобождаване на налягането (задействано от налягането)" е устройство за еднократна употреба, задействано от повишено налягане, което предотвратява повишаването на налягането по посока на потока над предварително определена стойност.

1.29. "Устройство или гнездо за пълнене" е устройство, монтирано извън или в отделението за двигателя на превозното средство, използвано за пълнене на резервоара на зарядна станция.

1.30. "Електронен блок за управление" е устройство, което управлява подаването на газ към двигателя и други параметри на двигателя и автоматично затваря автоматичния клапан от съображения за безопасност.

2. Устройство

на системата за СПГ

2.1. Системата за СПГ трябва да съдържа най-малко следните компоненти:

2.1.1. Резервоар (бутилка).

2.1.2. Индикатор за налягане или индикатор за ниво на горивото.

2.1.3. Устройство за освобождаване на налягането (задействано от температурата).

2.1.4. Автоматичен клапан на резервоара.

2.1.5. Ръчен клапан.

2.1.6. Регулатор за налягане.

2.1.7. Регулатор на дебита на газ.

2.1.8. Устройство за ограничаване на дебита.

2.1.9. Газоподаващо устройство.

2.1.10. Устройство или гнездо за пълнене.

2.1.11. Гъвкав горивопровод.

2.1.12. Твърд горивопровод.

2.1.13. Електронен блок за управление.

2.1.14. Съединения.

2.1.15. Газоизолиращ кожух за компонентите, монтирани в отделението за пътници и багаж. Когато е предвидено газоизолиращият кожух да се разруши в случай на пожар, устройството за освобождаване на налягането може да бъде покрито от газоизолиращия кожух.

2.2. Системата за СПГ може да включва и следните компоненти:

2.2.1. Възвратен клапан.

- 2.2.2. Клапан за освобождаване на налягането.
- 2.2.3. Филтър за СПГ.
- 2.2.4. Сензор за температура и/или налягане.
- 2.2.5. Система за избор на гориво и електрическа система.
- 2.2.6. Устройство за освобождаване на налягането (задействано от налягането).
- 2.2.7. Допълнителен автоматичен клапан, който може да бъде комбиниран с регулатора за налягане.

3. Общи изисквания

- 3.1. Системата за СПГ, монтирана на превозното средство, трябва да функционира по добър и безопасен начин при работното налягане и експлоатационните температури, за които е проектирана и одобрена.
- 3.2. Всички части на системата трябва да притежават одобрение на типа за индивидуални части съгласно част I от Правило № 110 на ИКЕ/ООН.
- 3.3. Материалите, използвани в системата, трябва да са подходящи за използване с СПГ.
- 3.4. Всички части на системата трябва да са закрепени по подходящ начин.
- 3.5. Не се допускат никакви течове от системата за СПГ.
- 3.6. Системата за СПГ трябва да бъде монтирана по такъв начин, че да има възможно най-добрата защита срещу повреда, като повреда, дължаща се на движещите се части на превозното средство, удар, остъргване или товарене, разтоварване или преместване на товара на превозното средство.
- 3.7. Не се допуска свързването на каквито и да е уреди към системата за СПГ, освен тези, стриктно необходими за правилното функциониране на двигателя на моторното превозно средство.
  - 3.7.1. Независимо от изискванията на т. 3.7 превозните средства могат да бъдат оборудвани с отоплителна система за отопление на отделението за пътници и/или товарното пространство, която е свързана със системата за СПГ.
  - 3.7.2. Допуска се монтирането на отоплителната система, посочена в т. 3.7.1, когато отоплителната система е подходящо защитена и не оказва влияние върху нормалното функциониране на системата за СПГ.
- 3.8. Идентификация на превозните средства от категории М2, и М3, задвижвани с СПГ.
  - 3.8.1. На превозните средства от категории М2 и М3, оборудвани със система за СПГ, се поставя следният стикер:

Стикерът трябва да бъде водоустойчив.

Цветовете и размерите на стикера трябва да отговарят на следните изисквания:

Цветовете:

Фон: зелен.

Рамка: бял или отражателен бял.

Букви: бял или отражателен бял.

Размери:

Широчина на рамката: 4 – 6 mm.

Височина на буквите: ? 25 mm.

Дебелина на буквите: ? 4 mm.

Широчина на стикера: 110 – 150 mm.

Височина на стикера: 80 – 110 mm.

Думата "СПГ" трябва да бъде центрирана в средата на стикера.

3.8.2. Стикерът се поставя отпред и отзад на превозните средства от категории М2 и М3 и отвън на вратите от дясната страна.

4. Допълнителни изисквания

- 4.1. Нито един компонент от системата за СПГ, включително защитните материали, които представляват част от такива компоненти, не трябва да излиза извън външната повърхност на превозното средство, с изключение на пълначното устройство, ако то не излиза с повече от 10 mm от мястото

му на закрепване.

4.2. Нито един компонент от системата за СПГ не трябва да е разположен в радиус 100 mm от изпускателната система или подобен източник на топлина, освен ако такива компоненти са подходящо защитени от въздействието на топлината.

5. Монтиране на резервоара за гориво

5.1. Резервоарът за гориво трябва да бъде постоянно монтиран в превозното средство и не трябва да бъде монтиран в отделението за двигателя.

5.2. Резервоарът за гориво трябва да бъде монтиран по такъв начин, че да няма контакт метал в метал, освен в точките за постоянно монтиране на резервоара.

5.3. Когато превозното средство е готово за използване, резервоарът за гориво не трябва да е на по-малко от 200 mm над земната повърхност. Това изискване не се прилага, ако резервоарът е подходящо закрепен отпред и отстрани и нито една част от резервоара не е разположена по-ниско от тази защитна структура.

5.4. Резервоарът за гориво трябва да бъде монтиран и закрепен по такъв начин, че следните ускорения могат да бъдат абсорбирани (без възникване на повреда), когато резервоарът е пълен:

Превозни средства от категории M1 и N1:

- 20 g в посоката на движение;
- 8 g хоризонтално перпендикулярно на посоката на движение.

Превозни средства от категории M2 и N2:

- 10 g в посоката на движение.
- 5 g хоризонтално перпендикулярно на посоката на движение.

Превозни средства от категории M3 и N3:

- 6,6 g в посоката на движение;
- 5 g хоризонтално перпендикулярно на посоката на движение.

Съответствието с това изискване се удостоверява чрез практическо изпитване или чрез изчислителен метод.

6. Принадлежности, монтирани към резервоара за гориво

6.1. Автоматичен клапан

6.1.1. На всеки резервоар се монтира директно автоматичен клапан на резервоара.

6.1.2. Автоматичният клапан на резервоара се управлява по такъв начин, че да прекъсва захранването с гориво, когато двигателят не работи, независимо от положението на контактния ключ и да остава затворен, когато двигателят не работи. Допуска се закъснение от 2 s за диагностични цели.

6.2. Устройство за освобождаване на налягането

6.2.1. Устройството за освобождаване на налягането (задействано от температурата) се монтира на резервоара за гориво по такъв начин, че да освобождава налягането в газоизолиращия кожух, ако газоизолиращият кожух отговаря на изискванията на т. 6.5.

6.3. Ограничителен клапан на резервоара

6.3.1. Устройство за ограничаване на дебита се монтира в резервоара за гориво на автоматичния клапан на резервоара.

6.4. Ръчен клапан

6.4.1. Ръчният клапан се монтира неподвижно към резервоара и може да бъде вграден в автоматичния клапан на резервоара.

6.5. Газоизолиращ кожух на резервоара

6.5.1. На резервоара за гориво се закрепва газоизолиращ кожух над принадлежностите на резервоара, който отговаря на изискванията на т.

6.5.2 до 6.5.5, освен когато резервоарът е монтиран извън превозното средство.

6.5.2. Газоизолиращият кожух трябва да е отворен към атмосферата, когато е необходимо, чрез свързващ маркуч и отвеждащ отвор, които са устойчиви на СПГ.

6.5.3. Вентилационният отвор на газоизолиращия кожух не трябва да освобождава налягането в калника и не трябва да е насочен към източници на топлина като изпускателната система.

6.5.4. Всеки свързващ маркуч и отвеждащ отвор в основата на каросерията на моторното превозно средство за вентилиране на газоизолиращия кожух трябва да има минимален светъл отвор от 450 mm².

6.5.5. Газоизолиращият кожух и свързващите маркучи трябва да са херметични при налягане 10 kPa без постоянни деформации. При тези обстоятелства се допуска изтичане не по-голямо от 100 cm³/h.

6.5.6. Свързващият маркуч трябва да е свързан към газоизолиращия кожух и отвеждащия отвор чрез скоби или по друг начин, за да се осигури херметичността на съединението.

6.5.7. Газоизолиращият кожух трябва да съдържа всички компоненти, монтирани в отделението за пътници или багаж.

6.6. Устройство за освобождаване на налягането (задействано от налягането)

6.6.1. Устройството за освобождаване на налягането (задействано от налягането) трябва да се задейства и да изпуска газа независимо от устройството за освобождаване на налягането (задействано от температурата).

6.6.2. Устройството за освобождаване на налягането (задействано от налягането) се монтира на резервоара за гориво по такъв начин, че да освобождава налягането в газоизолиращия кожух, ако газоизолиращият кожух отговаря на изискванията на т. 6.5.

7. Твърдите и гъвкави горивопроводи трябва да са безшевни: от неръждаема стомана или стомана с антикорозионно покритие.

7.2. Твърдите горивопроводи могат да бъдат заменени с гъвкави горивопроводи, ако се използват в компоненти от клас 0, 1 или 2.

7.3. Гъвкавите горивопроводи трябва да отговарят на изискванията на приложение 4Б от Правило № 110 на ИКЕ/ООН.

7.4. Твърдите горивопроводи се закрепват по такъв начин, че да не бъдат подложени на вибрации или натиск.

7.5. Гъвкавите горивопроводи се закрепват по такъв начин, че да не бъдат подложени на вибрации или натиск.

7.6. В точката на закрепване твърдите или гъвкавите горивопроводи се захващат по такъв начин, че да няма контакт метал в метал.

7.7. Твърдите и гъвкавите горивопроводи не се разполагат в местата за повдигане с крик.

7.8. В точките на преход горивопроводите трябва да са обезопасени със защитен материал.

8. Съединения и газови връзки между компонентите

8.1. Не се допускат заваръчни връзки и съединения от типа резбово-щучерно съединение със затягащ пръстен.

8.2. Тръбите от неръждаема стомана се свързват само със съединения от неръждаема стомана.

8.3. Разпределителните блокове се произвеждат само от корозионно устойчив материал.

8.4. Твърдите горивопроводи се свързват с подходящи връзки, например: двустранно затягащи се съединения за тръби от стомана и връзки със заоблени от двете страни накрайници.

8.5. Броят на връзките трябва да бъде ограничен до минимум.

8.6. Връзките се правят на места, достъпни за проверка.

8.7. В отделението за пътници или в затворено отделение за багаж горивопроводите не трябва да са по-дълги от разумно необходимото и във всички случаи трябва да са защитени от газоизолиращ кожух. Тези изисквания не се прилагат за превозни средства от категории М2 или М3, когато горивопроводите и връзките са закрепени с втулка, която е устойчива на въздействието на СПГ и която е отворена към атмосферата.

9. Автоматичен клапан

9.1. Допълнителен автоматичен клапан може да бъде монтиран на горивопровода, колкото е възможно по-близо до регулатора за налягане или гнездо за пълнене

10. Устройство

10.1. Пълначното устройство се обезопасява против завъртане и се защитава срещу замърсяване и влага.

10.2. Когато резервоарът за СПГ е монтиран в отделението за пътници или в затворено отделение за багаж, пълначното устройство се разполага извън превозното средство или в отделението за двигателя.

10.3. За превозни средства от категории М1 и N1 пълначното устройство (гнездо) трябва да отговаря на характеристиките, посочени във фигура 1 от приложение 4Е на Правило № 110 на ИКЕ/ООН.

10.4. За превозни средства от категории М2, М3, N2 и N3 пълначното устройство (гнездо) трябва да отговаря на характеристиките, посочени във фигура 1 или 2 от приложение 4Е на Правило № 110 на ИКЕ/ООН.

11. Система за

избор на гориво и електрическа система

11.1. Електрическите компоненти на системата за СПГ трябва да бъдат защитени срещу претоварване.

11.2. Превозните средства с повече от една горивна система трябва да

имат система за избор на гориво, за да гарантира, че във всеки момент двигателят се захранва само с един вид гориво.

11.3. Електрическите връзки и компоненти в газоизолиращия кожух трябва да бъдат конструирани по такъв начин, че да не е възможно възникването на искри.

Приложение № 1а

към чл. 20, ал. 2 (Ново - ДВ, бр. 31 от 2014 г.)

Протокол № ...../.....

за допълнително монтиране на моторно превозно средство на уредба, която позволява работата на двигателя с втечен нефтен газ (ВНГ) или сгъстен природен газ (СПГ)

I. Данни за лицето, извършило допълнителното монтиране на моторно превозно средство на уредба за ВНГ или СПГ:

Наименование: .....

ЕГН/БУЛСТАТ/ЕИК: .....

Адрес: .....

II. Данни за моторното превозно средство:

Рег. №: ..... Идентификационен № (VIN, рама): .....

Марка: ..... Търговско наименование (модел):
.....

Категория: ..... Дата на първа регистрация: .....

Вид гориво: ..... Номер на двигателя: .....

III. Данни за собственика на моторното превозно средство:

Наименование: .....

ЕГН/БУЛСТАТ/ЕИК: .....

Адрес: .....

IV. Данни за монтираната уредба за ВНГ или СПГ:

Днес, ..., на описаното моторно превозно средство е монтирана уредба за:

течен нефтен газ (ВНГ)

сгъстен природен газ (СПГ)

марка: ..... модел: .....,

състояща се от следните компоненти:

	Компонент	Марка	Номер на одобряване	Забележка

1.	Резервоар за гориво:			
2.	Спирателен клапан за ниво 80 % (за ВНГ):			
3.	Индикатор за налягане или ниво:			
4.	Предпазен клапан (за ВНГ):			
5.	Автоматичен клапан на резервоара (за СПГ):			
6.	Дистанционно управляем работен клапан (за ВНГ):			
7.	Ръчен клапан (за СПГ):			
8.	Регулатор за налягане:			
9.	Изпарител (за ВНГ):			
10.	Регулатор на дебита на газ (за СПГ):			
11.	Устройство за ограничаване на дебита (за СПГ):			
12.	Дистанционно управляем спирателен клапан:			
13.	Пълначно устройство:			
14.	Тръби и маркучи за газ (за ВНГ):			
15.	Газопреносни връзки (за ВНГ)**:			
16.	Гъвкав горивопровод (за СПГ):			
17.	Твърд горивопровод (за СПГ):			
18.	Впръсквачи (за ВНГ):			
19.	Газоподаващо устройство (за СПГ):			
20.	Електронен блок за управление:			
21.	Устройство за освобождаване на налягането:			
22.	Съединения (за СПГ)**:			
23.	Газоизолиращ кожух:			
24.	Газоизолиращ кожух (за ВНГ)*:			
25.	Възвратен клапан*:			
26.	Предпазен клапан на газопровода (за ВНГ)*:			

27.	Газов дозатор (за ВНГ)*:			
28.	Клапан за освобождаване на налягането (за СПГ)*:			
29.	Филтър за гориво*:			
30.	Сензор за налягане или температура*:			
31.	Помпа за гориво (за ВНГ)*:			
32.	Куплунг за захранване на резервоара (за ВНГ)*:			
33.	Сервизно съединение (за ВНГ)*:			
34.	Система за избор на гориво**:			
35.	Тръбопровод за гориво (за ВНГ)*:			

* Компонентите не са задължителни.

** Компонентите не подлежат на одобряване на типа.

Декларирам, че всички компоненти на уредбата притежават одобряване на типа и уредбата е монтирана съгласно изискванията на приложение № 1, раздел I/раздел II от Наредба № Н-3: (излишното се зачертава)

Монтирането на уредбата е извършено от:

.....	.....
(име, фамилия)	(подпис)
.....	.....
(име, фамилия)	(подпис)
.....	.....
(име, фамилия)	(подпис)
Собственик на моторното превозно средство:	
.....	.....
(име, фамилия)	(подпис)
Лице, издало протокола:	
.....	.....
(име, фамилия, длъжност (ако е приложимо))	(подпис, печат (ако е приложимо))
Дата:	Място: .....

Настоящият протокол се издава на основание чл. 20, ал. 2 от Наредба № Н-3 от 18 февруари 2013 г. за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани извън държавите – членки на Европейския съюз, или друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Приложение № 16

към чл. 25а, т. 2 (Ново – ДВ, бр. 31 от 2014 г.)

Изисквания към превозните средства за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС

I. Общи изисквания

Превозните средства за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС трябва да отговарят на приложимите за съответната категория изисквания, определени във:

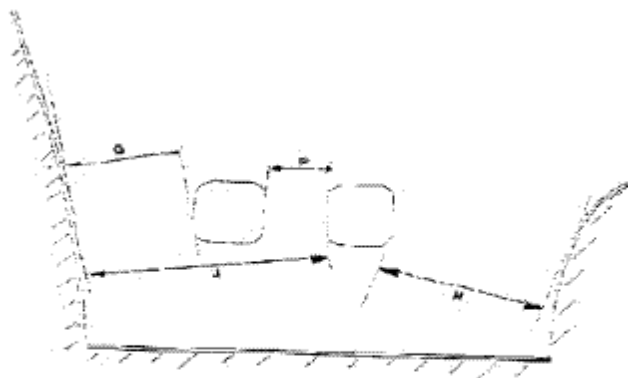
– чл. 8 от Наредба № 37 от 2 август 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (обн., ДВ, бр. 82 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 42 от 2004 г.; изм. с Решение № 8267 от 2004 г. на ВАС на Република България – бр. 96 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 44 от 2006 г., бр. 3, 57 и 97 от 2008 г. и бр. 18 от 2010 г.);

– чл. 15 от Наредба № 38 от 2004 г. за условията и реда за провеждането на изпитите на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и реда за провеждане на проверочните изпити (обн., ДВ, бр. 42 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 38 от 2006 г.; изм., бр. 44 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 4 и 97 от 2008 г., бр. 18 от 2010 г.; изм., бр. 50 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 33 и 80 от 2011 г., бр. 95 от 2012 г.).

II. Изисквания към дублиращите устройства за задействане на спирачната уредба и съединителя от мястото на преподавателя

Дублиращите устройства за задействане на спирачната уредба и съединителя от мястото на преподавателя трябва да отговарят на следните изисквания:

1. В случай на превозни средства с механична предавателна кутия (виж фиг. № 1):

Фигура № 1

1.1. Разположението на педалите от ляво надясно по посока на движението на превозното средство трябва да бъде в следната последователност: педал за съединителя педал

за спирачната уредба;

1.2. Разстоянието "F" между дясната страна от опорната повърхност на педала за съединителя и лявата страна от опорната повърхност на педала за спирачната уредба да не е по-малко от 50 mm;

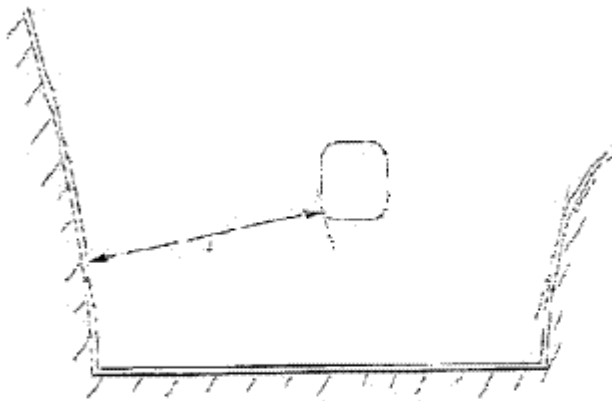
1.3. Разстоянието "G" между лявата страна от опорната повърхност на педала за съединителя и най-близко разположената отляво преграда от конструкцията в кабината да е не по-малко от 50 mm;

1.4. Разстоянието "J" между лявата страна от опорната повърхност на педала за спирачната уредба и най-близко разположената отляво преграда от конструкцията в кабината да е не по-малко от 160 mm;

1.5. Разстоянието "H" между дясната страна от опорната повърхност на педала за спирачната уредба и най-близко разположената отдясно преграда от конструкцията в кабината да е не по-малко от 130 mm;

2. В случай на превозни средства с автоматична предавателна кутия (виж фиг. № 2):

Разстоянието "J" между лявата страна от опорната повърхност на педала за спирачната уредба и най-близко разположената отляво преграда от конструкцията в кабината да не е по-малко от 120 mm.

Фигура № 2

3. При частично или напълно задействане на педалите на спирачната уредба и съединителя не се допуска задействане на други устройства, системи или уредби на превозното средство;

4. След частични или пълни задействания на спирачната уредба и съединителя педалите да се установяват в постоянно изходно състояние, определено при монтирането на допълнителното оборудване;

5. Основните и дублиращите педали да действат спирачната уредба и съединителя независимо един от друг, без задържания или блокировки;

6. При задействане на спирачната уредба от основния или дублиращия педал да няма разлика в спирачната ефективност на превозното средство, както и да се постига най-малко следната минимална стойност за спирачна ефективност:

6.1. За превозни средства с първоначална регистрация след 28 юли 2010 г.:

- от категория M1 – 58 %;
- от категории M2 и M3 – 50 %;
- от категории N1, N2 и N3 – 50 %;
- от категории O2, O3 и O4 (полуремаркета) – 45 %;
- от категории O2, O3 и O4 (ремаркета с теглички) – 50 %.

6.2. За превозни средства, регистрирани преди 28 юли 2010 г.:

- от категории M1, M2 и M3 – 50 %;
- от категория N1 – 45 %;
- от категории N2 и N3 – 43 %;
- от категории O2, O3 и O4 – 40 %.

6.3. За превозни средства от категория L:

6.3.1. Двете спиращки:

- от категория L1e – 42 %;
- от категории L2e и L6e – 40 %;
- от категория L3e – 50 %;
- от категория L4e – 46 %;
- от категории L5e и L7e – 44 %.

6.3.2. Спиращка на задните колела:

- от категории L1e, L2e, L3e, L4e, L5e, L6e и L7e – 25 %.

7. При задействане на дублиращия педал на спиращната уредба да светват стопсигналите на превозното средство;

8. При задействане на основния или дублиращия педал на спиращната уредба да светва монтиран(-и) в кабината на превозното средство червен(-и) светлинен(-ни) сигнал(-и) (когато има);

9. При хидравлични приводи на устройствата за задействане на спиращната уредба и съединителя тръбопроводите да са без корозия, повреди (смачквания, надрасквания) и да не се допират до нагорещени компоненти на изпускателната уредба;

10. При използване на жила се изисква те да са в комплект с допълнителните педали, предназначени за съответната марка автомобил, придружени с удостоверение или декларация от производителя, че жилата могат да се използват в дублиращи устройства.

III. Изисквания към допълнителните огледала за виждане назад и другите устройства за непряко виждане за използване от преподавателя

1. Допълнителните огледала за виждане назад и другите устройства за непряко виждане да са закрепени така, че при движение на превозното средство те да не променят значително полетата на видимост и да не се получава изкривяване на изображенията от вибрации.

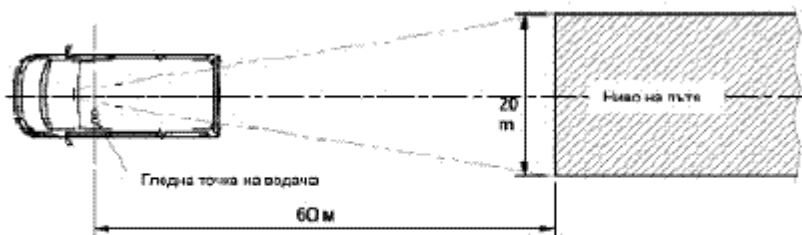
2. Изискването по т. 1 трябва да се изпълнява, когато превозното средство се движи със скорост до 80 % от максималната конструктивна скорост, но не повече от 150 km/h.

3. Превозните средства за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС трябва да са допълнително оборудвани със следните огледала за използване от преподавателя:

3.1. едно вътрешно огледало от клас I (виж фиг. № 3) за превозни средства от категория M1 (за M2, M3, N2 и N3 – при възможност за осигуряване на необходимата видимост);

3.2. две външни огледала от клас II, монтирани отляво и отдясно на превозните средства (виж фиг. № 4); за превозни средства от категория M1 допълнителните външни огледала не са задължителни и когато се предвижда поставяне, вместо огледало от клас II се допуска монтиране на огледало от клас III (виж фиг. № 5);

4. Полето на видимост за вътрешното огледало да е такава, че преподавателят да може да вижда част от хоризонтален и равен път с централна линия, образувана от вертикалното средно надлъжно сечение на превозното средство и повърхността на пътя, с дължина от линията на хоризонта до точка на разстояние 60 m зад очите на преподавателя и с ширина 20 m.

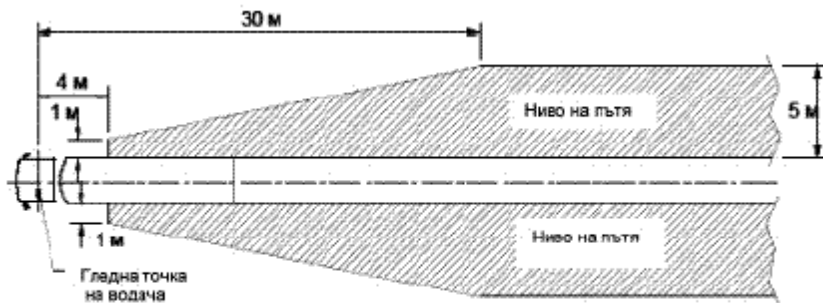

Фигура № 3

5. Полето на видимост за допълнителното:

5.1. ляво външно огледало от клас II да е такава, че преподавателят да може да вижда част от хоризонтален и равен път с ширина 5 m, ограничен от страната на обучавания с равнина, успоредна на средната надлъжна вертикална равнина и минаваща през най-външната точка на превозното средство от страната на обучавания, от хоризонта на разстояние 30 m зад очите на преподавателя; преподавателят трябва да вижда път с ширина 1 m, ограничен от равнина, успоредна на средната надлъжна вертикална равнина и минаваща през външната точка на превозното средство, с начало 4 m зад вертикалната равнина, преминаваща през очите на обучавания;

5.2. дясно външно огледало от клас II да е такава, че преподавателят да може да вижда част от хоризонтален и равен път с ширина 5 m, ограничен от неговата страна с равнина, успоредна на средната надлъжна вертикална равнина и минаваща през най-външната точка на превозното средство от неговата страна, от хоризонта на разстояние 30 m зад очите на преподавателя; преподавателят трябва да вижда път с ширина 1 m, ограничен от равнина, успоредна на средната надлъжна вертикална равнина и минаваща през външната точка на превозното средство, с начало 4 m зад вертикалната равнина, преминаваща през очите на обучавания;

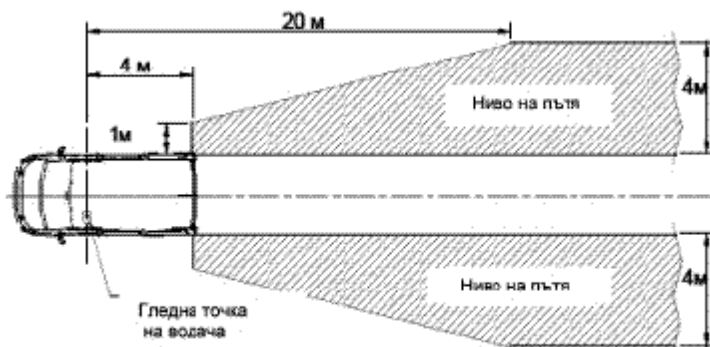

Фигура № 4

6. Полето на видимост за допълнителното:

6.1. ляво външно огледало от клас III да е такова, че преподавателят да може да вижда част от хоризонтален и равен път с широчина 4 m, ограничен от страната на обучавания с равнина, успоредна на средната надлъжна вертикална равнина и минаваща през най-външната точка на превозното средство от страната на обучавания, от хоризонта на разстояние 20 m зад очите на преподавателя; преподавателят трябва да вижда път с широчина 1 m, ограничен от равнина, успоредна на средната надлъжна вертикална равнина и минаваща през външната точка на превозното средство, с начало 4 m зад вертикалната равнина, преминаваща през очите на обучавания;

6.2. дясно външно огледало от клас III да е такова, че преподавателят да може да вижда част от хоризонтален и равен път с широчина 4 m, ограничен от неговата страна с равнина, успоредна на средната надлъжна вертикална равнина и минаваща през най-външната точка на превозното средство от неговата страна, от хоризонта на разстояние 20 m зад очите на преподавателя; преподавателят трябва да вижда път с широчина 1 m, ограничен от равнина, успоредна на средната надлъжна вертикална равнина и минаваща през външната точка на превозното средство, с начало 4 m зад вертикалната равнина, преминаваща през очите на обучавания.

Фигура № 5

7. В случай на използване на видеокамера (видеомонитор) като устройство за непряко виждане назад се прилагат изискванията на т. 15.3 и приложение 10 от Правило № 46 на ИКЕ – ООН.

Приложение № 1в

към чл. 26, ал. 9 (Ново – ДВ, бр. 31 от 2014 г.)

Проверки на превозните средства за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС

Проверката се съобразява с годината на производство на превозните средства със съответните технически изисквания към конструкцията на превозните средства за тази година.

I. Необходими документи

При проверката на превозните средства за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС се представят следните документи:

- свидетелство за регистрация, части I и II;
- документ за застраховка на местата за сядане в превозните средства, както следва:
  - за превозни средства от категории AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C и Ткт – всички места за сядане;
  - за превозни средства от категории D, D1, Ттм и за тролейбусите – не по-малко от 8 места за сядане;
- удостоверение за техническа изправност и знак за периодичен преглед за проверка на техническата изправност на МПС;
- протокол за контролна проверка на тахографа (когато е приложимо);
- полица от валидна застраховка гражданска отговорност;
- документ за самоличност на лицето, представящо превозното средство за проверка.

II. Методика за извършване на проверките на превозните средства за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС

При проверката на превозните средства за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС за установяване на съответствието им с приложимите за съответната категория изисквания се извършват проверки съгласно следната таблица:

№	Обект на проверката	Метод на проверка	Причини за отказ
1.	Постоянна българска регистрация	– визуална проверка за наличието на постоянна българска регистрация	– няма постоянна българска регистрация
2.	Разположение на органите за управление (за превозни средства от категории B1, B, C1, C, D1, D и за тролейбусите)	– визуална проверка	– неправилно разположение (дясно разположено кормилно колело)
3.	Опознавателен знак "Учебен автомобил", "Учебен мотоциклет" (за превозни средства от всички категории)	– визуална проверка – измерване на размерите на опознавателния знак	– липсващ – не е поставен на необходимите места – размерите на опознавателния знак не отговарят на изискванията на приложение № 1 от Наредба № 37
4.	Педали или други устройства за задействане на спирачната уредба от съединителя мястото на преподавателя (за превозни средства от	– визуална проверка – проверка съгласно раздел III	– липсващи – недобре закрепени – неправилно разположени – липса на достатъчно свободна площ за краката на

	категории B1, B, C1, C, D1, D и за тролейбусите)		преподавателя – различна спираща ефективност при задействане на спиращната уредба с основния и дублиращия педал – при задействане на допълнителния педал на спиращната уредба не светват стопсигналите на превозното средство – различен спиращ ефект на една ос – неравномерно задействане на колесните спиращи механизми на ос – колебания на спиращната сила при едно пълно завъртане на колелото – недостатъчна спираща ефективност – много голям или недостатъчен свободен ход на педалите – липсващо, разлепено или износено покритие на педалите против хлъзгане
5.	Допълнителни огледала за виждане назад през задното стъкло на превозното средство или с външни огледала за виждане назад от двете страни на превозното средство; устройство за непряко виждане назад (когато има) (за превозни средства от категории B1, B, C1, C, D1, D и за тролейбусите)	– визуална проверка – проверка на полето на видимост на допълнително монтираните огледала	– липсващи – недобре закрепени – не са от одобрен тип – не се регулират, не се регулират без използване на инструменти или недостатъчна регулировка за осигуряване на полето на видимост
6.	Контролни лампи за състоянието на пътепоказателите (за превозни средства от категории B1, B, C1,	– визуална проверка – проверка при задействане	– липсващи – допълнително монтираните контролни лампи (индикатори) не са

	<i>C, D1, D и за тролейбусите)</i>		отделни и разположени на разстояние, аналогично на конструктивно монтираните – допълнително монтираните контролни лампи (индикатори) не са видими от мястото на преподавателя след тяхното включване – не отразяват състоянието на пътепоказателите – включени/изключени
7.	Надписи за идентифициране на лицата, притежаващи разрешение теоретично и практически обучение (за превозни средства от категории B1, B, C1, C, D1, D и за тролейбусите)	– визуална проверка на височината на буквите и цифрите на надписа	– липсват – не са трайно закрепени – не са видими – не съдържат необходимата информация – височината на буквите и цифрите не отговаря на изискванията
8.	Обезопасителни колани тип "инерционен" (за превозни средства от категория B)	– визуална проверка при задействане	– липсващи – нарушена цялост на шевове на колана – неизправно заключващо устройство – неизправен възвръщателен механизъм
9.	Достъп до кормилното колело (за тролейбусите)	– функционална проверка	– няма достъп
10.	Допустима максимална скорост (за превозни средства от категории A1, B1, B, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D и DE)	– информация от свидетелството за регистрация или спецификацията на превозното средство (при необходимост) – измерване при необходимост на контролираните скорости	– не отговаря на изискванията
11.	Допустима	– информация от	– не отговаря на

	максимална маса на превозното средство (за превозни средства от категории BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E и DE)	табелата на производителя – информация от свидетелството за регистрация или спецификацията на превозното средство (при необходимост)	на изискванията
12.	Брой на местата за сядане без мястото на водача (за превозни средства от категории B1, B, C1, C и CE)	– визуална проверка – информация от свидетелството за регистрация или спецификацията на превозното средство (при необходимост)	– не отговаря на изискванията
13.	Брой на колелата (за превозни средства от категория B1)	– визуална проверка	– не отговаря на изискванията
14.	Дължина на превозното средство (за превозни средства от категории C1, C1E, C, CE, D1 и D)	– информация от спецификацията на превозното средство – измерване на дължината на превозното средство съгласно БДС ISO 612:2002 (при необходимост)	– не отговаря на изискванията
15.	Широчина на превозното средство (за превозни средства от категории C, CE, D1E, D и DE)	– информация от спецификацията на превозното средство – измерване на дължината на превозното средство съгласно БДС ISO 612:2002 (при необходимост)	– не отговаря на изискванията
16.	Височина на превозното средство (за превозни средства от категории D1E и DE)	– информация от спецификацията на превозното средство – измерване на височината на превозното средство съгласно БДС ISO 612:2002 (при необходимост)	– не отговаря на изискванията
17.	Антиблокираща спирачна система (за превозни средства от категории C1, C, CE,	– визуална проверка при подготовка за движение	– повредена (нарушени връзки) – постоянно свети или не свети

	<i>D1 и D)</i>	(самотестване на системата) – проверка съгласно раздел IV	на предупредителният сигнал на системата – не отговаря на други изисквания при проверката по раздел IV
18.	Предавателна система с ръчно избиране на предавките (за превозни средства от категории C и CE)	– визуална проверка	– не отговаря на изискванията
19.	Тахограф (за превозни средства от категории C1, C, CE, D1 и D)	– визуална проверка	– липсващ невалиден протокол от контролна проверка – липсваща монтажна табела, нарушена цялост на данните върху нея – липсваща фабрична табела и знак за одобряване на типа на тахографа
			– размер на автомобилните гуми, несъответстващ на записаните в протокола от последната контролна проверка – липсващи или нарушена цялост на пломбите на тахографа и на другите устройства от оборудването за защита на връзките срещу неправомерна манипулация
20.	Форма и материал на товарното отделение (за превозни средства от категории BE, C1, C1E, C и CE)	– визуална проверка	– не отговаря на изискванията
21.	Ширина на товарното отделение (за превозни средства от категории BE, C1, C1E, C и CE)	– измерване на широчината на товарното отделение	– не отговаря на изискванията

22.	Височина на товарното отделение (за превозни средства от категории ВЕ, С1, С1Е, С и СЕ)	– измерване на височината на товарното отделение	– не отговаря на изискванията
23.	Работен обем на двигателя (за превозни средства от категории А1, А2 и А)	– информация от свидетелството за регистрация или спецификацията на превозното средство	– не отговаря на изискванията
24.	Мощност на двигателя (за превозни средства от категории А1, А2 и А)	– информация от свидетелството за регистрация или спецификацията на превозното средство	– не отговаря на изискванията
25.	Отношение мощност тегло (за превозни средства от категории А1 и А2)	– информация от свидетелството за регистрация или спецификацията на превозното средство	– не отговаря на изискванията
26.	Маса в нетоварено състояние (за превозни средства от категория А)	– информация от свидетелството за регистрация или спецификацията на превозното средство	– не отговаря на изискванията

Забележка 1. Изискванията към допълнителното оборудване на мястото на преподавателя (чл. 8, ал. 1, т. 4 от Наредба № 37) на превозните средства за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС от категория "Ткт" (колесен трактор) се прилагат съобразно конструкцията на колесния трактор.

Забележка 2. Изискванията по чл. 8, ал. 1, т. 1, 2, 4 и 6 от Наредба № 37 към превозните средства за обучение и изпит на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС от категория "Ттм" (трамвайна мотриса) се прилагат съобразно конструкцията на трамвайната мотриса.

Забележка 3. Изискваната скорост на превозните средства от категории А1, В1, В, ВЕ, С1, С1Е, С, СЕ, D1, D1Е, D и DE, когато в свидетелството за регистрация не е посочена максималната скорост и липсват данни от спецификацията на превозното средство, се определя с измервателни средства (апаратура) при пътни изпитвания.

III. Проверки на дублиращите устройства за задействане на спирачната уредба и съединителя от мястото на преподавателя

На дублиращите устройства за задействане на спирачната уредба и съединителя от мястото на преподавателя се извършват следните проверки:

1. Визуална проверка за наличие на подходящо разположени дублиращи устройства за задействане на спирачната уредба и съединителя от мястото на преподавателя;
2. Визуална проверка за наличие на подходящи осигурителни елементи на резбовите

и/или други съединения от конструкцията на дублиращите устройства;

3. Визуална проверка за наличие на свободна площ или поставка за краката на преподавателя с възможност за безпрепятствено задействане на педалите;

4. При превозни средства с механична предавателна кутия визуална проверка за разположението на педалите от ляво надясно по посока движението на превозното средство;

5. Измерване на разстоянията между:

5.1. При превозни средства с механична предавателна кутия (виж фиг. № 1 от приложение № 1б):

– дясната страна от опорната повърхност на педала за съединителя и лявата страна от опорната повърхност на педала за спирачната уредба;

– лявата страна от опорната повърхност на педала за съединителя и най-близко разположената отляво преграда от конструкцията в кабината;

– лявата страна от опорната повърхност на педала за спирачната уредба и най-близко разположената отляво преграда от конструкцията в кабината;

– дясната страна от опорната повърхност на педала за спирачната уредба и най-близко разположената отляво преграда от конструкцията в кабината.

5.2. При превозни средства с автоматична предавателна кутия (виж фиг. № 2 от приложение № 1б):

– лявата страна от опорната повърхност на педала за спирачната уредба и най-близко разположената отляво преграда от конструкцията в кабината.

6. Проверка дали при частично, или напълно задействане на педалите на спирачната уредба и съединителя се задействат и други устройства, системи или уредби на превозното средство;

7. Проверка дали след частични, или пълни задействания на спирачната уредба и съединителя педалите се установяват в постоянно изходно състояние, определено при монтирането на допълнителното оборудване;

8. Проверка дали основните и дублиращите педали задействат спирачната уредба и съединителя независимо един от друг, без задържания или блокировки;

9. Измерване на спирачен стенд на спирачната ефективност на превозното средство при задействане на спирачната уредба от основния и дублиращия педал.

Определяне на спирачната ефективност:

9.1. Спирачна ефективност на работна спирачна уредба:

9.1.1. Спирачна ефективност на работна спирачка на ППС с механично, хидравлично и пневматично спирачно задвижване (без регулиране на налягането в спирачните (камери) цилиндри в зависимост от натоварването).

9.1.1.1. Условия за провеждане на изпитването:

Проверката на спирачната ефективност е препоръчително да се извършва в

ненатоварено състояние на ППС. Допуска се изпитването да се провежда при частично или пълно натоварване на ППС. Пневматичните гуми на ППС трябва да бъдат от един и същ тип, модел и размер, с еднакъв протекторен рисунък на една ос и по възможност сухи и чисти. Налягането на въздуха в гумите на всички колела трябва да съответства на изискванията на производителя. Ролковият спирачен стенд трябва да бъде технически изправен. Състоянието на повърхността на ролките на спирачния стенд трябва да гарантира предписания от фирмата производител коефициент на сцепление.

9.1.1.2. Последователност на изпитването:

Подготовка на спирачния стенд за работа – извършва се преди началото на работа в съответствие с инструкцията за експлоатация. Превозното средство се придвижва към стенда. Автоматично се отчита натоварването върху проверяваната ос. Влизането на стенда трябва да бъде бавно, докато колелата на съответната ос стъпят върху ролките. Двигателят трябва да е изключен, лостът за превключване на предавките да бъде в неутрално положение, спирачката за паркиране – незадействана. Включва се спирачния стенд. След завъртане на ролките се задейства спирачната уредба. Спирачната уредба се задейства бавно (постепенно), докато стендът автоматично спре в момента на блокиране на колелата (само на едното колело) или при прехвърляне на границата на блокиране. След спиране на ролките стендът автоматично изчислява показателите за съответната ос, както следва:

- Обща спирачна сила в момента на блокиране:

$$F = F_{л} + F_{д},$$

където: F е общата спирачна сила на съответната ос;

F_л и F_д са измерените спирачни сили на лявото и дясното колело от оста в момента на блокиране или при прехвърляне на границата на блокиране.

- Равномерност на спирачните сили на оста:

$$R = \frac{F_{л} - F_{д} \cdot 100}{\text{По-голямата спирачна сила}} = \dots \%$$

Преминава се на следващата ос.

След изпитване на всички оси се отчита спирачната ефективност на ППС.

Спирачната ефективност представлява отношението на сумата от измерените спирачни сили на всички оси и изпитателното тегло на ППС:

Сума от спирачните сили (N) . 100

$$Z = \frac{\text{Сума от спирачните сили (N)} \cdot 100}{\text{Изпитателно тегло на ППС (N)}} = \dots \%$$

Изпитателното тегло на ППС е теглото на ППС в момента на изпитването. Отчита се автоматично от стенда посредством везна като сума от натоварването на всяка една ос.

Издава се разпечатка с крайна оценка на спирачната ефективност на ППС.

9.1.2. Спирачна ефективност на работна спирачка на ППС (състав от МПС и ремарке, полуремарке) с пневматична спирачна уредба с регулиране на налягането в спирачните камери (цилиндри) в зависимост от натоварването.

Изпитването на спирачната ефективност на автокомпозиция се извършва отделно за влекача и ремаркетото (полуремаркетото).

9.1.2.1. Условия за провеждане на изпитването:

Условията за провеждане на изпитването са аналогични на т. 9.1.1.1.

9.1.2.2. Последователност на изпитването:

Подготовка на спирачния стенд за работа – извършва се преди началото на работа в съответствие с инструкцията за експлоатация. Към един от присъединителните накрайници на спирачните камери на оста, която ще се изпитва, се монтира гъвкав тръбопровод. Към свободния край на тръбопровода се присъединява контролен манометър. В началния момент на задействане на спирачната уредба налягането на въздуха в резервоарите трябва да бъде равно на номиналната стойност за влекача и полуремаркетото, определени от производителя. При наличие на ръчен регулатор на налягането положението на лоста трябва да съответства на състоянието на натоварване. В програмата на стенда се въвежда допустимото общо тегло на ППС.

Превозното средство се придвижва към стенда. Влизането на стенда се извършва бавно, докато колелата на съответната ос стъпят върху ролките. Двигателят трябва да е изключен, лостът за превключване на предавките да бъде в неутрално положение, спирачката за паркиране – незадействана. Включва се спирачният стенд. След завъртане на ролките се задейства спирачната уредба. Спирачната уредба се задейства бавно (постепенно), докато стендът спре автоматично в момента на блокиране на колелата (само на едното колело) или при прехвърляне на границата на блокиране. Отчита се стойността на налягането в спирачните камери в момента на блокиране на колелата. След спиране на ролките стендът автоматично изчислява показателите за съответната ос, както следва:

- Обща спирачна сила – т. 9.1.1.2.
- Равномерност на спирачните сили – т. 9.1.1.2.

Преминава се на следващата ос.

След изпитване на всички оси по описания начин се изчислява спирачната ефективност Z отделно за влекача и ремаркетото (полуремаркетото):

$$Z = \frac{F1.i1+F2.i2+F3.i3+F4.i4+Fn.in(N).100}{\text{Допустимо общо тегло на ППС (N)}} = \dots \%,$$

където: F1, F2, F3, F4 ... Fn са измерените спирачни сили, съответно на ос 1, 2, 3, 4 ... n;

i е корекционен коефициент, изчислява се за всяка ос със съответното измерено налягане по формулата:

$$i = \frac{P_i - 0,4}{P - 0,4},$$

където: P (бар) е измереното налягане в спирачните камери (цилиндри), при което е измерена спирачната сила на съответната ос;

P_i – изчислителното налягане за пневматична спирачна уредба.

Стойността на изчислителното налягане Ри за различните марки и модели ППС се определя от производителя на ППС.

Допустимото общо тегло на ППС се получава в N след умножаване на допустимата максимална маса на ППС (свидетелство за регистрация) по 9,807.

За полуремаркета "допустимото общо тегло" е само тази част от теглото, която се поема от осовите агрегати на ППС.

За автокомпозиция се издават две отделни распечатки с крайна оценка на спирачната ефективност – за влекача и полуремаркетото.

10. Визуална проверка за светването на стоп-сигналите на превозното средство при задействане на основния и дублиращия педал на спирачната уредба.

11. Визуална проверка и проверка при задействане на техническото средство, което включва звукова и светлинна сигнализация при докосването на допълнително монтираните педали.

12. Проверка на тръбопроводите на хидравличните приводи на устройствата за задействане на спирачната уредба и съединителя за пропуски на хидравлична течност и допир до нагорещени компоненти на изпускателната уредба.

13. Проверка на документи за произход на компоненти и възли от дублиращите устройства (когато има).

Проверките и изпитванията на дублиращите устройства (педали и други устройства) за задействане на спирачната уредба и съединителя от мястото на преподавателя се извършват при следните условия:

- превозното средство да е разположено на хоризонтална и равна повърхност;
- управляемите колела на превозното средство да са успоредни на надлъжната ос;
- превозното средство да не е натоварено;
- товарната повърхност (подът на каросерията) на ремаркетата (полуремаркетата), закрепена върху носещата им конструкция (рамата), да е хоризонтална.

IV. Проверка на антиблокираща спирачна система (ABS)

С цел предупреждаване на водача за изключване или неизправност на ABS, наличие и функциониране на светлинно(-ни) сигнално(-и) устройство(-а) на:

1. Автомобил, непредназначен за теглене на ремаркета (полуремаркета):

1.1. Жълта или червена светлина, която при включено запалване на двигателя има един от следните режими на действие:

1.1.1. Светване на светлинното сигнално устройство и изгасване след няколко секунди (при неподвижно състояние на автомобила), или

1.1.2. Светване на светлинното сигнално устройство и изгасване след достигане на скорост на движение на автомобила между 7 и 15 km/h, или

1.1.3. Периодични светвания и изгасвания на светлинното сигнално устройство на

интервали от няколко секунди и прекратяване на светлинните сигнали след достигане на скорост на движение на автомобила между 7 и 15 km/h.

2. Състав от пътни превозни средства (автомобил с прикачено ремарке (полуремарке):

2.1. Жълти или червени светлинно сигнални устройства, монтирани на:

2.1.1. Бордовото табло в кабината на водача и на предния панел на ремаркетото (полуремаркетото) – по едно светлинно сигнално устройство, или

2.1.2.* Бордовото табло в кабината на водача – две светлинно сигнални устройства с еднакъв цвят, едно за ABS на влекача и едно за ABS на ремаркетото (полуремаркетото), или

2.1.3.* Бордовото табло в кабината на водача – три светлинно сигнални устройства, едно за ABS на влекача, едно за ABS на ремаркетото (полуремаркетото) и едно с червена светлина за предупреждение, че ремаркетото няма (или е изключена) ABS/EBS (електронна спирачна система), или

2.1.4.* Бордовото табло в кабината на водача – три светлинно сигнални устройства, едно с жълта светлина за ABS на влекача, едно с жълта светлина за ABS на ремаркетото (полуремаркетото) и едно с червена светлина за предупреждение за неизправности в работните спирачни уредби.

В случай на комбинация от светлинно сигнални устройства по т. 2 да се изпълнява един от режимите на работа, описани в т. 1.1.1 – 1.1.3.

Наличие на:

– символа върху или до всяко светлинно сигнално устройство (източника на светлина), свързано с дейността на ABS;

– табелка с обозначени натоварвания на осите и съответните налягания на въздуха в спирачната уредба.

Проверява се сработването (поне веднъж) на електрически управляемия(-ите) клапан(-и) на пневматичния модулатор – при включване на ABS на неподвижно ППС.

---

* Възможно е прикачване на ремарке (полуремарке) с монтирано светлинно сигнално устройство на предния панел.

Приложение № 1г

към чл. 26, ал. 10 (Ново – ДВ, бр. 31 от 2014 г.)

Наименование, адрес, телефон и друга информация за изпитвателната лаборатория, извършила изпитването

ПРОТОКОЛ

№ ...../.....

за първоначална проверка на годността на превозно средство за обучение и изпит на кан-дидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС

Данни за заявителя:

Фирма: .....

ЕИК на търговеца/БУЛСТАТ: .....

Адрес: ....., тел. ....

Управител: ....., ЕГН .....

Данни за ППС:

Регистрационен номер на МПС: .....,

категория по чл. 149 ЗДвП .....

Марка: ....., категория по чл. 150а ЗДвП .....

Модел: ..... Идентификационен номер .....

Регистрационен номер на ремаркетото: .....,

категория по чл. 149 ЗДвП .....

Марка: ..... Модел: ..... Идентификационен номер .....

за съответствие с изискванията на чл. 8 на Наредба № 37 (ДВ, бр. 82 от 2002 г.) и чл. 15 на Наредба № 38 (ДВ, бр. 42 от 2004 г.)

№	Изисквания	ДА/НЕ
1	2	3
1.	Органите за управление са разположени отляво	
2.	Обозначени за учебна цел (автомобила, ремаркетото и мотоциклета)	
3.	Мястото на преподавателя е оборудвано допълнително съгласно чл. 8, ал. 1, т. 4: – с педали или други устройства за задействане на спирачната уредба и съединителя; – с огледало за виждане назад през задното стъкло на автомобила или с външни огледала за виждане назад от двете страни на автомобила; – с контролни лампи за състоянието на пътепоказателите – включени/изключени (когато индикаторите не са отделни и не се виждат от мястото на преподавателя)	пр. № ...../..... г.
4.	Застраховани са: – всички места за сядане в МПС (за категории АМ, А1, А2, А, В1, В, С1, С и Ткт) – най-малко осем от местата за сядане в МПС (за категории D, D1, Ттм и за тролейбусите)	
5.	Оборудван с обезопасителни колани тип "инерционен" (за	

	леките автомобили)	
6.	Осигурен достъп на преподавателя до кормилното колело (за тролейбусите)	
7.	Данни за автомобила:	
	– допустима максимална маса ..... кг (за категории C1, C и D1)	
	– дължина ..... м (за категории C1, C, D1 и D)	
	– широчина ..... м (за категории C и D)	
	– допустима максимална скорост ..... км/ч (за категории B1, B, C1, C, D1 и D)	
	– антиблокираща спирачна система ..... (за категории C1, C, D1 и D)	
	– предавателна система с ръчно избиране на предавките (за кат. C)	
	– без педал на съединителя (за категории B1, B, C1, C, D1 и D)	
	– наличие на тахограф (за категории C1, C, D1 и D)	
	– освен мястото на водача има още две места за сядане (за категории B1, B, C1 и C)	
	– брой колела ..... (за категория B1)	
7.1	Товарно отделение (за категории C1, C)	
	– формата на затворена кутия от непрозрачен материал	
	– широчина и височина не по-малки от тези на кабината на автомобила	
8.	Състави	
8.1	Съчленено ППС (за категория CE)	
	– допустима максимална маса ..... кг	
	– дължина ..... м	
	– широчина ..... м	
	– допустима максимална скорост ..... км/ч	
	– антиблокираща спирачна система на автомобила и на полуремаркетото	
	– наличие на тахограф	

		– предавателна система с ръчно избиране на предавките	
		– освен мястото на водача има още две места за сядане	
8.1	Товарно отделение		
.1		– формата на затворена кутия от непрозрачен материал	
		– широчина и височина не по-малки от тези на кабината на автомобила	
8.2	Състав с ремарке		
		– допустима максимална маса ..... кг (за категория СЕ)	
		– широчина ..... м (за категория СЕ)	
		– дължина ..... м (за категории С1Е)	
		– допустима максимална скорост ..... км/ч (за категории ВЕ, С1Е, D1Е и DE)	
8.2	Ремарке:		
.1		– дължина (вкл. теглително-прикачното устройство) ..... м (за категории СЕ)	
		– широчина ..... м (за категории D1Е и DE)	
		– височина ..... м (за категории D1Е и DE)	
		– маса ..... кг (за категории ВЕ,С1Е, D1Е и DE)	
		– наличие на антиблокираща спирачна система (за категория СЕ)	
		– затворена кутия от непрозрачен материал (за категории ВЕ, С1Е и СЕ)	
		– широчина и височина не по-малки от тези на тегл. МПС (за кат. ВЕ, СЕ, С1Е)	
9.	Данни за мотоциклета:		
		– работен обем на двигателя ..... куб. см (за категории А1, А2 и А)	
		– мощност на двигателя ..... kW (за категории А1, А2 и А)	
		– допустима максимална скорост ..... км/ч (за категории А1)	
		– отношение мощност/тегло ..... kW/kg (за категории А1 и	

	A2)	
	– с лост за смяна на предавките с ръчно задействане	
	– маса в ненатоварено състояние ..... кг (за категория А)	
10.	Наличие на допълнително оборудване за кандидат с увреждания в опорно-двигателния апарат	
11.	Наличие на техническо средство, което включва звукова и светлинна сигнализация при докосването на допълнително монтираните педали, като за състоянието на техническото средство "включено/изключено" има индикация, поставена на видно място	
Забележки: ..... Заключение: ПС/съставът ОТГОВАРЯ/НЕ ОТГОВАРЯ на изискванията за обучение и изпит за категория ..... (ненужното се зачертава) Възражения на заявителя ..... Проверил: ..... (име, подпис, персонален печат)		

Приложение № 2
към чл. 31, ал. 1

Лого, наименование и адрес на техническата служба

ПРОТОКОЛ

№ .....от ..... г.

за резултати от извършени проверки и/или изпитвания за установяване на съответствието с техническите изисквания на ППС с изменение в конструкцията

I. Данни за заявителя:

1. Наименование:
.....

(наименование на собственика на ППС)

2. Адрес:
.....

3. Телефон за връзка:
.....

4. Електронна поща:
.....

5. Заявление:
.....

(№ и дата на подаване в техническата служба)

II. Данни за ППС:

0.1. (D.1) Марка (търговско наименование на производителя):

.....
.....
0.2.

(D.2)

Тип:

.....
Вариант:

.....
Версия:

.....
Година на производство/година на модела:

0.2.1. (D.3) Търговско наименование (модел): .....

0.4. (J) Категория на превозното средство:

0.10. (E) Идентификационен номер на превозното средство:

0.11. Документ за регистрация №/(I) дата на издаване:

0.12. (A) Регистрационен номер на превозното средство:

.....
В резултат на извършените проверки и/или изпитвания е установено: допустимо изменение в конструкцията на ППС / недопустимо изменение в конструкцията на ППС (1)

Място на издаване:

Дата:

.....
.....
.....

.....
подпис)

(Име, фамилия и

служба)

(Печат на техническата

I Вярното се избира.

Лого, наименование и адрес на техническата служба

ПРОТОКОЛ № ..... от ..... г. стр. № ... от .... (*)

III. Информация за измененията в конструкцията на ППС:

1. Промяна на категорията на ППС(1): да не

2. Изменения в конструкцията на ППС(2):

2.1.

2.2.

2.3.

...

IV. Описание на приложените документи от заявителя

V Извършени проверки и/или изпитвания:

VI. Резултати от проверките и/или изпитванията:

(*) Всяка страница на протокола се номерира, като се изписва и общият брой на страниците.

(1) Вярното се избира.

(2) Изброяват се измененията в конструкцията на ППС, които са извършени.

Лого, наименование и адрес на техническата служба

ПРОТОКОЛ № .....от ..... г.

стр. № ...от .... (*)

Общи конструктивни характеристики на превозното средство (*)

(A) Регистрационен номер:

(B) Дата на първата регистрация:

(№) Номер на документа за регистрация:

(I) Дата на издаване на документа за регистрация:

.....
(D) Превозно средство:

(D.1) Марка (модел):
.....

(D.2) Тип:
.....

(D.2) Вариант:
.....

(D.2) Версия:
.....

(D.3) Търговско описание:
.....

(E) Идентификационен номер на превозното средство (VIN):
.....

(J) Категория на превозното средство:
.....

(F.1) Технически допустима максимална маса:
.....

(F.2) Допустима максимална маса, определена от компетентните органи:
.....

(F.3) Допустима максимална маса на състав от превозни средства:
.....

(G) Маса на превозното средство:
.....

(K) Типово одобрение номер:
.....

(L) Брой оси:
.....

(M) Междуосие:
.....

(N) За превозни средства с обща маса, надвишаваща 3500 kg, разпределението на технически допустимата максимална маса върху осите:

(N.1) Първа ос:
.....

(N.2) Втора ос:
.....

(N.3) Трета ос:
.....

(N.4) Четвърта ос:

(N.5) Пета ос:

(O) Технически допустима максимална маса на тегленото ремарке:

(O.1) Със спирачна уредба:

(O.2) Без спирачна уредба:

(P) Двигател:

(P.1) Обем:

(P.2) Максимална мощност:

(P.3) Вид гориво/енергиен източник:

(P.4) Обороти при максимална мощност:

(P.5) Номер на двигателя:

(Q) Съотношение мощност/тегло:

(R) Цвят на превозното средство:

(S) Брой места:

(S.1) Брой места за сядане + мястото на водача:

(S.2) Брой на местата за правостоящи:

(T) Максимална скорост:

(U) Ниво на шума:

(U.1) На място:

(U.2) Обороти на двигателя:

(U.3) В движение:

(V) Отработени газове:

(V.1) CO в отработените газове:

(V.2) HC в отработените газове:

(V.3) NOx в отработените газове:

(V.4) HC+NOx: .....

(V.5) Димност за дизелови двигатели:

(V.6) Коригирани коефициенти на абсорбция за дизелови двигатели: .....

(V.7) CO2:

(V.8) Комбиниран разход на гориво: .....

(V.9) Екологична категория: .....

(W) Вместимост на резервоара:

(?) Вид на окачването на задвижващата ос (за превозни средства над 12 тона): .....

Забележки:

(*) Всяка страница на протокола се номерира, като се изписва и общият брой на страниците.

* В случай, че данните, записани в документа за регистрация на ППС се различават от тези след извършването на изменението в конструкцията, в съответната позиция се попълват старите данни, като се задраскват, а до тях се попълват данните след извършеното изменение в конструкцията на ППС.

Приложение № 3

към чл. 36, ал. 1

ДО

ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ ДИРЕКТОР НА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ

„АВТОМОБИЛНА АДМИНИСТРАЦИЯ“

З А Я В Л Е Н И Е

от

(наименование, адрес, телефон за връзка, електронна поща на заявителя)

.....
.....
Уважаеми господин изпълнителен директор,

Моля да ни бъде издадено удостоверение за изменение в конструкцията на регистрирано пътно превозно средство за следното пътно превозно средство:

0.1. (D.1) Марка (търговско наименование на производителя):
.....
.....

0.2. (D.2) Тип:
.....

Вариант:
.....

Версия:
.....

Година на производство/година на модела:
.....

0.2.1. (D.3) Търговско наименование (модел):
.....

0.4. (J) Категория на превозното средство:
.....

0.10. (E) Идентификационен номер на превозното средство:
.....

0.11. Документ за регистрация №/(I) дата на издаване:
.....

0.12. (A) Регистрационен номер на превозното средство:
.....

Прилагам следните документи:

1.
.....

2.
.....

3.
.....
.....

.....
Място на съставяне:

Дата:

.....
.....
(Подпис и печат на заявителя)

УДОСТОВЕРЕНИЕ

за изменение в конструкцията на

регистрирано пътно превозно средство

Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“

Република България, 1000 София, ул. „Ген. Гурко“ № 5

тел.: (+359 2) 930 88 40; факс: (+359 2) 988 54 95

e-mail: avto_a@rta.government.bg

№ ..... / ..... г.

Раздел 1

Долуподписаният (име и длъжност) с настоящото удостоверявам, че превозното средство:

0.1. (D.1) Марка (търговско наименование на производителя):
.....
.....
.....

0.2. (D.2) Тип:

Вариант:
.....

Версия:
.....

Година на производство/година на модела:
.....

0.2.1. (D.3) Търговско наименование (модел):
.....

0.4. (J) Категория на превозното средство:
.....

0.10. (E) Идентификационен номер на превозното средство:
.....

0.11. Документ за регистрация №/(I) дата на издаване:

0.12. (A) Регистрационен номер на ППС:

представено за одобряване на:

от:

отговаря на приложимите технически изисквания на Наредба № Н-3 от 2013 г. за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани извън държавите – членки на Европейския съюз, или друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Регистрацията на превозното средство може да бъде променена без допълнително одобряване в Република България.

Място на издаване:

Дата:

Подпис и печат:

Раздел 2

Общи конструктивни характеристики на превозното средство (*)

(A) Регистрационен номер: .....

(B) Дата на първата регистрация: .....

(№) Номер на документа за регистрация: .....

(I) Дата на издаване на документа за регистрация: .....

(D) Превозно средство:.....

(D.1) Марка (модел): .....

(D.2) Тип: .....

(D.2) Вариант: .....

(D.2) Версия: .....

(D.3) Търговско описание: .....

(E) Идентификационен номер на превозното средство (VIN): .....

(J) Категория на превозното средство: .....

(F.1) Технически допустима максимална маса: .....

(F.2) Допустима максимална маса, определена от компетентните органи: .....

(F.3) Допустима максимална маса на състав от превозни средства: .....

(G) Маса на превозното средство: .....

(K) Типово одобрение номер: .....

(L) Брой оси: .....

(M) Междуосие: .....

(N) За превозни средства с обща маса, надвишаваща 3500 kg, разпределението на технически допустимата максимална маса върху осите:

(N.1) Първа ос: .....

(N.2) Втора ос: .....

(N.3) Трета ос: .....

(N.4) Четвърта ос: .....

(N.5) Пета ос: .....

(O) Технически допустима максимална маса на тегленото ремарке:

(O.1) Със спирачна уредба: .....

(O.2) Без спирачна уредба: .....

(P) Двигател:

(P.1) Обем: .....

(P.2) Максимална мощност: .....

(P.3) Вид гориво/енергиен източник: .....

(P.4) Обороти при максимална мощност: .....

(P.5) Номер на двигателя: .....

(Q) Съотношение мощност/тегло: .....

(R) Цвят на превозното средство: .....

(S) Брой места:

(S.1) Брой места за сядане + мястото на водача: .....

(S.2) Брой на местата за правостоящи: .....

(T) Максимална скорост: .....

(U) Ниво на шума:

(U.1) На място: .....

(U.2) Обороти на двигателя: .....

(U.3) В движение: .....

(V) Отработени газове:

(V.1) CO в отработените газове: .....

(V.2) HC в отработените газове: .....

(V.3) NOx в отработените газове: .....

(V.4) HC+NOx: .....

(V.5) Димност за дизелови двигатели: .....

(V.6) Коригирани коефициенти на абсорбция за дизелови двигатели: .....

(V.7) CO₂: .....

(V.8) Комбиниран разход на гориво: .....

(V.9) Екологична категория: .....

(W) Вместимост на резервоара: .....

(?) Вид на окачването на задвижващата ос (за превозни средства над 12 тона): .....

Забележки: .....

(*). В случай, че данните, записани в документа за регистрация на ППС, се различават от тези след извършването на изменението в конструкцията, в съответната позиция се попълват старите данни, като се задраскват, а до тях се попълват данните след извършеното изменение в конструкцията на ППС.

Приложение № 5
към чл. 43, ал. 1, т. 1

Лого, наименование и адрес на техническата служба

ПРОТОКОЛ

№ ..... от ..... г.

за идентификация на ППС, регистрирано извън държавите – членки на Европейския съюз, друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария

I. Данни за заявителя:

1. Наименование: .....

(наименование на собственика на ППС)

2. Адрес: .....

3. Телефон за връзка: .....

4. Електронна поща: .....

5. Заявление: .....

(№ и дата на подаване в техническата служба)

II. Данни за ППС:

0.1. (D.1) Марка (търговско наименование на производителя): .....

0.2. (D.2) Тип: .....

Вариант: .....

Версия: .....

Година на производство/година на модела: .....

0.2.1. (D.3) Търговско наименование (модел): .....

0.4. (J) Категория на превозното средство: .....

0.10. (E) Идентификационен номер на превозното средство: .....

0.11. Документ за регистрация №/(I) дата на издаване: .....

0.12. (A) Регистрационен номер на превозното средство: .....

Превозното средство отговаря на приложимите изисквания на Наредба № Н-3 от 2013 г. за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани извън държавите – членки на Европейския съюз, или друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Място на издаване:

Дата:

.....

.....

.....

(Име, фамилия и подпис на техническия специалист)

(Печат на техническата служба)

Лого, наименование и адрес на техническата служба

ПРОТОКОЛ № .....от ..... г.

стр. № ...от .... (*)

Приложими технически изисквания (за категории М, N и О)

№	Предмет	Приложим регулаторен акт (1)	Номер на одобряването на типа (2)	Протокол № (3)	Съответствие (4)	Забележка
1.	Допустимо ниво на шума					

2. Емисии от леки моторни превозни средства
3. Резервоари за гориво/задно нискоразположено защитно устройство
4. Място за монтиране на задната регистрационна табела
5. Кормилна уредба
6. Ключалки и панти на вратите
7. Звукова сигнализация
8. Устройства за непряко виждане
9. Спиране
10. Радиосмущения (електромагнитна съвместимост)
11. Димност
12. Вътрешно оборудване
13. Устройство срещу неразрешено използване и имобилайзер
14. Поведение на кормилния механизъм в случай на удар
15. Здравина на седалките
16. Външни изпъкнали части
17. Устройство за измерване на скоростта и оборудване за заден ход
18. Табели (задължителни)

19. Закрепване на
обезопасителните
колани
20. Монтиране на
устройства за
осветяване и
светлинна
сигнализация
21. Светоотражатели
22. Габаритни
светлини (предни,
задни, странични,
горни), стопсигнали и
дневни светлини
23. Пътепоказатели
24. Устройство за
осветяване на задната
регистрационна табела
25. Фарове
(включително лампи)
26. Предни фарове
против мъгла
27. Устройства за
теглене
28. Задни фарове
против мъгла
29. Фарове за заден
ход
30. Светлинни
устройства за
паркиране
31. Обезопасителни
колани и системи за
обезопасяване
32. Поле на видимост
33. Идентификация на
органи за
управление,
сигналните устройства
и показващите уреди
34. Системи за
размразяване и срещу
изпотяване

35. Устройства за почистване и измиване
36. Отоплителни системи
37. Калници
38. Облегалки за глава
39. Емисии на CO₂/разход на гориво
40. Мощност на двигателя
41. Емисии от тежки моторни превозни средства
42. Странична защита
43. Устройства против изпръскване
44. Маса и размери (леки автомобили)
45. Безопасни стъкла
46. Гуми
47. Устройства за ограничаване на скоростта
48. Маса и размери (превозни средства, различни от посочените в т. 44)
49. Външни изпъкнали части на кабините
50. Теглително-прикачни устройства
51. Пожароустойчивост
52. Автобуси и туристически (междуградски) автобуси
53. Челен удар

- 54. Страничен удар
- 56. Превозни средства, предназначени за превоз на опасни товари
- 57. Предно нискоразположено защитно устройство
- 58. Защита при удар на пешеходците
- 59. Рециклиране
- 60. Предни защитни устройства
- 61. Климатични системи
- 62. Водородна система

Забележка .....
и: ...

(*) Всяка страница на протокола се номерира, като се изписва и общият брой на страниците.

(1) Посочва се регулаторният акт, съгласно който е установено съответствието на ППС с приложимите технически изисквания.

(2) Когато е приложимо, се посочва номерът на одобряването на типа, с което е одобрен типът на превозно средство, система, компонент или отделен технически възел.

(3) Когато е приложимо, се посочва номерът на протокола от проведени проверки и/или изпитвания на ППС за установяване на съответствието му с приложимите технически изисквания.

(4) Съответствието на ППС с приложимите изисквания на регулаторните актове се посочва със следните символи:

- X Пълно съответствие с изискванията на регулаторния акт.
- A Съответствието с изискванията на регулаторния акт е установено с протокол за изпитване на съответната система, компонент или отделен технически възел.
- B Съответствието с изискванията на регулаторния акт е установено с визуална проверка с възможност за измерване.
- C Съответствие с алтернативни изисквания на регулаторния акт.

G	Базово превозно средство с ЕО одобряване на типа или национално одобряване на типа.
N/A	Регулаторният акт не е приложим (няма изисквания).
Z	С разрешение за прилагане на територията на Република България.
Не отговаря	Изискванията на регулаторния акт не са изпълнени.
P/A	Регулаторният акт е частично приложим.

Лого, наименование и адрес на техническата служба

ПРОТОКОЛ № .....от ..... г.
стр. № ...от .... (*)

Приложими технически изисквания (за категория L)

№	Предмет	Приложим	Номер	Прот	Съответ	Забележка
		акт (1)	на типа (2)	окол	Наставие (4)	а
		рекулаторен акт (1)	на одобряването (3)			
18.	Максимален въртящ момент и максимална мощност нето на двигателя					
19.	Мерки срещу промяна на техническите характеристики на мотопеди и на мотоциклети					
20.	Резервоари за гориво					
25.	Максимална конструктивна скорост на превозното средство					
26.	Маси и размери					
27.	Теглително-приводни устройства и тяхното закрепване					
28.	Мерки срещу замърсяването на въздуха					

29. Гуми
31. Спирачна система
32. Монтиране на устройства за осветяване и светлинна сигнализация върху превозното средство
33. Устройства за осветяване и светлинна сигнализация
34. Устройства за звуков сигнал
35. Място за монтиране на задната регистрационна табела
36. Електромагнит на съвместимост
37. Ниво на шума и изпускателна уредба
38. Огледало(а) за виждане назад
39. Външни изпъкнали части
40. Стойки за паркиране (с изключение на превозни средства с три и повече колела)
41. Устройство за защита срещу неразрешено използване на превозното средство
42. Стъкла, чистачки,

устройства за
измиване и
устройства за
размразяване и
против изпотяване
за триколесните
мотопеди,
триколесните
мотоциклети и
четириколесните
ППС с каросерия

43. Устройства,
осигуряващи
задържането на
пътниците на
двуколесните
превозни средства

44. Закрепване на
обезопасителните
колани на
триколесните
мотопеди,
триколесните
мотоциклети и
четириколесните
ППС с каросерия

45. Устройство за
измерване на
скоростта

46. Идентификаци
я на устройствата
за управление,
сигналните
устройства и
показващите уреди

47. Задължителни
надписи
(съдържание, място
и начин на
закрепване)

Забележки: .....

(*). Всяка страница на протокола се номерира, като се изписва и общият брой на страниците.

(1) Посочва се регулаторният акт, съгласно който е установено съответствието на ППС с приложимите технически изисквания.

(2) Когато е приложимо, се посочва номерът на одобряването на типа, с което е одобрен типът на превозно средство, система, компонент или отделен технически възел.

(3) Когато е приложимо, се посочва номерът на протокола от проведени проверки и/или изпитвания на ППС за установяване на съответствието му с приложимите технически изисквания.

(4) Съответствието на ППС с приложимите изисквания на регулаторните актове се посочва със следните символи:

X	Пълно съответствие с изискванията на регулаторния акт.
A	Съответствието с изискванията на регулаторния акт е установено с протокол за изпитване на съответната система, компонент или отделен технически възел.
B	Съответствието с изискванията на регулаторния акт е установено с визуална проверка с възможност за измерване.
C	Съответствие с алтернативни изисквания на регулаторния акт.
G	Базово превозно средство с ЕО одобряване на типа или национално одобряване на типа.
N/A	Регулаторният акт не е приложим (няма изисквания).
Z	С разрешение за прилагане на територията на Република България.
Не отговаря	Изискванията на регулаторния акт не са изпълнени.
P/A	Регулаторният акт е частично приложим.

Лого, наименование и адрес на техническата служба

ПРОТОКОЛ № .....от ..... г.
стр. № ...от .... (*)

Общи конструктивни характеристики на превозното средство

(A)	Регистрационен	номер:
.....		
(B)	Дата	на първата регистрация:
.....		
(№)	Номер	на документа за регистрация:
.....		
(I)	Дата	на издаване на документа за регистрация:
.....		
(D)	Превозно	средство:
.....		
(D.1)	Марка	(модел):
.....		
(D.2)		Тип:

.....
(D.2) Вариант:

.....
(D.2) Версия:

.....
(D.3) Търговско описание:

.....
(E) Идентификационен номер на превозното средство (VIN):

.....
(J) Категория на превозното средство:

.....
(F.1) Технически допустима максимална маса:

.....
(F.2) Допустима максимална маса, определена от компетентните органи:

.....
(F.3) Допустима максимална маса на състав от превозни средства:

.....
(G) Маса на превозното средство:

.....
(K) Типово одобрение номер:

.....
(L) Брой оси:

.....
(M) Междуосие:

.....
(N) За превозни средства с обща маса, надвишаваща 3500 kg, разпределението на технически допустимата максимална маса върху осите:

.....
(N.1) Първа ос:

.....
(N.2) Втора ос:

.....
(N.3) Трета ос:

.....
(N.4) Четвърта ос:

.....
(N.5) Пета ос:

.....
(O) Технически допустима максимална маса на тегленото ремарке:

(O.1) Със спиратчна уредба:

(O.2) Без спиратчна уредба:

(P) Двигател:

(P.1) Обем:

(P.2) Максимална мощност:

(P.3) Вид гориво/енергиен източник:

(P.4) Обороти при максимална мощност:

(P.5) Номер на двигателя:

(Q) Съотношение мощност/тегло:

(R) Цвят на превозното средство:

(S) Брой места:

(S.1) Брой места за сядане + мястото на водача:

(S.2) Брой на местата за правостоящи:

(T) Максимална скорост:

(U) Ниво на шума:

(U.1) На място:

(U.2) Обороти на двигателя:

(U.3) В движение:

(V) Отработени газове:

(V.1) СО в отработените газове:

(V.2) НС в отработените газове:

(V.3) NOx в отработените газове:

(V.4) HC+NOx:

(V.5) Димност за дизелови двигатели:

(V.6) Коригирани коефициенти на абсорбция за дизелови двигатели:

(V.7) CO2:

(V.8) Комбиниран разход на гориво:

(V.9) Екологична категория:

(W) Вместимост на резервоара:

(?) Вид на окачването на задвижващата ос (за превозни средства над 12 тона):

Забележки: .....

(*) Всяка страница на протокола се номерира, като се изписва и общият брой на страниците.

Приложение № 6

към чл. 50, ал. 1

ДО

ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ ДИРЕКТОР НА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ

„АВТОМОБИЛНА АДМИНИСТРАЦИЯ“

З А Я В Л Е Н И Е

от

.....
(наименование, адрес, телефон за връзка, електронна поща на заявителя)
.....
.....

Уважаеми господин изпълнителен директор,

Моля да ни бъде издадено удостоверение за индивидуално одобряване на пътно превозно средство, регистрирано извън държавите – членки на Европейския съюз, друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария, за следното пътно превозно средство:

0.1. (D.1) Марка (търговско наименование на производителя):.....

0.2. (D.2)
Тип:.....

Вариант:.....

Версия:.....

Година на производство/година на модела:.....

0.2.1. (D.3) Търговско наименование
(модел):.....

0.4. (J) Категория на превозното средство:.....

0.10. (E) Идентификационен номер на превозното средство: .....

0.11. Документ за регистрация №/(I) дата на издаване:.....

0.12. (A) Регистрационен номер на превозното средство:
.....

Прилагам следните документи:

1. ....

2. ....

3. ....

Място на съставяне: ..... Дата: .....

.....

.....

Приложение № 7

към чл. 51, ал. 2

УДОСТОВЕРЕНИЕ
за индивидуално одобряване на пътно превозно средство,
регистрирано извън държавите – членки на Европейския съюз,
друга държава – страна по Споразумението за
Европейското икономическо пространство, или
Конфедерация Швейцария

Изпълнителна агенция „Автомобилна
администрация“
Република България, 1000 София, ул. „Ген. Гурко“
№ 5
тел.: (+359 2) 930 88 40; факс: (+359 2) 988 54 95
e-mail: avto_a@rta.government.bg

№ ..... / ..... г.

Раздел 1

Долуподписаният (име и длъжност) с настоящото удостоверявам, че превозното средство:

0.1. (D.1) Марка (търговско наименование на производителя):

0.2. (D.2)

Тип: .....

Вариант: .....

Версия: .....

Година на производство/година на
модела: .....

0.2.1. (D.3) Търговско наименование

(модел): .....

0.4. (J) Категория на превозното
средство: .....

0.10. (E) Идентификационен номер на превозното средство:
.....

0.11. Документ за регистрация №/(I) дата на
издаване: .....

0.12. (A) Регистрационен номер на ППС:
.....

представено за одобряване на:
.....
от:

.....
отговаря на приложимите технически изисквания на Наредба № Н-3 от 2013 г. за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани извън държавите – членки на Европейския съюз, или друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Превозното средство може да получи постоянна регистрация без допълнително одобряване в Република България.

Място на издаване:

Дата:

Подпис и печат:

Раздел 2

Общи конструктивни характеристики на превозното средство

(A) Регистрационен номер:.....

(B) Дата на първата регистрация:.....

(№) Номер на документа за регистрация:.....

(I) Дата на издаване на документа за регистрация:.....

(D) Превозно средство:
(D.1) Марка (модел):.....

(D.2) Тип:.....

(D.2) Вариант:.....

(D.2) Версия:.....

(D.3) Търговско описание:.....

(E) Идентификационен номер на превозното средство (VIN):.....

(J) Категория на превозното средство:.....

(F.1) Технически допустима максимална маса:.....

(F.2) Допустима максимална маса, определена от компетентните органи:.....

(F.3) Допустима максимална маса на състав от превозни средства:.....

(G) Маса на превозното средство:.....

(K) Типово одобрение номер:.....

(L) Брой оси:.....

(M) Междуосие:.....

(N) За превозни средства с обща маса, надвишаваща 3500 kg, разпределението на технически до-пустимата максимална маса върху осите:

(N.1) Първа ос:.....

(N.2) Втора ос:.....

(N.3) Трета ос:.....

(N.4) Четвърта ос:.....

(N.5) Пета ос:.....

(O) Технически допустима максимална маса на тегленото ремарке:
(O.1) Със спираща

уредба:.....
(O.2) Без спирална

уредба:.....
(P) Двигател:
(P.1)

Обем:.....
(P.2) Максимална

мощност:.....
(P.3) Вид гориво/енергиен

източник:.....
(P.4) Обороти при максимална

мощност:.....
(P.5) Номер на

двигателя:.....
(Q) Съотношение

мощност/тегло:.....
(R) Цвят на превозното

средство:.....
(S) Брой места:
(S.1) Брой места за сядане + мястото на

водача:.....
(S.2) Брой на местата за

правостоящи:.....
(T) Максимална

скорост:.....
(U) Ниво на шума:
(U.1) На

място:.....
(U.2) Обороти на

двигателя:.....
(U.3) В

движение:.....
(V) Отработени газове:
(V.1) CO в отработените

газове:.....
(V.2) HC в отработените

газове:.....
(V.3) NOx в отработените

газове:.....
(V.4)

HC+NOx:.....
(V.5) Димност за дизелови

двигатели:.....
(V.6) Коригирани коефициенти на абсорбция за дизелови

двигатели:.....
(V.7)

CO2:.....
(V.8) Комбиниран разход на

гориво:.....
(V.9) Екологична

категория:.....
(W) Вместимост на

резервоара:.....
(?) Вид на окачването на задвижващата ос (за превозни средства над 12 тона):.....
Забележки:

